

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 26.—
za en mesec . . . " 2.—
za Nemčijo ololetno . . . " 29.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejemam mesečno . . . 1.70

Sobotni izdaja:

za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo ololetno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENECE

Inserati:

Enostopna petitvra (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . " 10 "
za trikrat . . . " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poročna oznaka, zahvala, osmrtnica itd.:
enostopna petitvra po 18 vin.

Poslano:

enostopna petitvra po 30 vin.

Izdaja vsak dan, izveniš ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.

Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 28.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Zavezniki med seboj.

Potem ko se tudi formalno odstopi balkanski zvezi kot celoti vse ozemlje zapadno od črte Midia—Enos, ki prepušča evropski Turčiji le še Carigrad s primernim kosom črnomoškega obrežja, Bospora, celega Marmarskega morja, Dardanel in koščka Egejskega morja — postane aktualno vprašanje, kako si zavezniki ta teritorij izvzemši Albanijo in egejske otoke med seboj razdele.

Slovanska javnost izven balkanskih držav nima nobenega interesa na tem, da se v tem oziru postavi na katerokoli stran, ampak more edinele žele, da se balkanski zavezniki mirno med seboj pobotajo. Zakaj, naj prepuste stvar razsodniku izven Balkana ali celo posežejo po orožju, v obeh slučajih dajo Evropi zopet priliko, da se v njihove zadeve zopet vmeša. To pa je za bodočnost balkanske zveze veliko usodnejše kakor pa če se bo vsled mirne medsebojne poravnave eden ali drugi med zavezniki čutil preveč prikrasane.

Konflikt obstoja v tem:

I. Srbija in Bulgarija sta sklenili natančno zvezno pogodbo. Objavila se ni, niti so kakšne njene posamezne določbe oficijelno znane. Dr. Danev pa je že v intervjuu z našim londonskim dopisnikom, ko to vprašanje ni bilo še od nobene strani načeto, jasno povedal, da pogodba prisloja črto Veles, Prilep, Bitolj, Ohrid, Bulgarija, vključivši ta mesta, menda pa celo še Debar, in da more biti sporno le vprašanje večjega ali manjšega dela osvojenega ozemlja na d to črto. Da je temu tako, se zdaj od vseh strani priznava. Vojni dogodki pa so drugače potekali nego se je mislilo. Srbija je pokazala, da je močnejša nego je sama mislila. Omenjene kraje, ki so se označili kot bulgarska interesna cona, je zasedlo srbsko vojaštvo. Srbija je spravila na noge armado, ki šteje 400.000 moč tako zvanega »prehranjenega stanja«. Srbija pravi, da Bulgarija pogodbe ni izpolnila, ker ni Srbiji poslala nobene vojaške pomoči, dočim je Srbija pomagala črnirati in zavzeti Odrin. Na zapadu Bulgariji sploh niso tekem cele vojske prišli znatno v poštev. Seveda se morejo Bulgariji sklicevati na to, da so imeli pred seboj glavno turško moč, ki jim je branila se na zapadu

angažirati, torej nekaka vis maior. Srbija je pri sklepu pogodbe gotovo tudi mislila, da dobi kos jadranskega morja in je zato Bitolj brez večjih pomslekov žrtvovala. Kajpada pravi zdaj Bulgarija, da taka neuresničena predpostavka, ki se v pogodbi nikakor ni kot pogoj ne direktno ne indirektno omenila, ne more veljavnosti pogodbe uničiti. Kar se tiče narodnosti v spornem ozemlju, je že od srednjega veka sem bila vedno sporna in bi znanstveniki celega sveta tega problema eksaktno ne mogli rešiti. Vsled intenzivne narodne propagande se pa večji del inteligence v teh krajih politično res označuje za Bulgare, precejšen del mase je glede tega še indiferenten, po jeziku pa je težko razsoditi, kako in kaj. Če se gleda na žrtve v tej vojski, so jih pač Bulgari imeli največ, če se gleda na taktične uspehe, izkazano sposobnost in militarične kvalitete, bo jako težko reči, kateri so se bolj izkazali, ali Bulgari ali Srbi; Bulgari so edini glede nepremagljivega elana, Srbi pa so bili zlasti glede artilerije, preskrbe in sanitete, ki so jako važni faktorji, pač na vrhu. Zelo važen moment pri celi tej zadevi je okolnost, da bi Bulgarija, ako dobi Bitolj, Ohrid in Debar, tvorila klin med Srbijo in Grčijo in mejila neposredno na Albanijo, kar ni v interesu srbskih aspiracij na Albanijo. Tako vsaj pravijo v Beogradu.

II. Grčija in Bulgarija nimata natančne pogodbe in bila je gotovo precejšnja napaka, da se je vojska začela, ne da bi se vsaj glede glavne točke, to je Soluna, določila jasna stipulacija med tema dvema zaveznikoma. Kajti razdelitev »v sorazmerju z uspehi in žrtvami« bo dala le povoda za dolgotrajen prepir brez konca in kraja. Žrtve so imeli Grki, ki so od nekdaj skrajno premeten narod, jako malo, ker jih tudi niso iskali, edino, kar jih je stalo več krvi, je Janina, katere jim pa tudi nihče ne odreka. Njihov delež pri celotnem uspehu balkanske vojske je pa jako preporna stvar. Kakor se ne more reči, da bi bili Bulgari brez Srbov vse opravili in Srbi vse brez Bulgarov, tako se ne more reči, da bi bili Bulgari in Srbi brez Grkov vse opravili. Kdo pa je več in kdo manj k skupnemu uspehu pripomogel, o tem je teoretična diskusija do konca sveta mogoča. Glede Grkov se prezira njihova vloga na morju. Kdor ne pozna mornarice in njenih nalog, ta bo seveda grške uspehe jako malo upošteval. Kdor pa to pozna, mora reči, da so Grki na morju svojo na-

logo naravnost sijajno rešili. Vse grško brodovje v celoti ne vsebuje več kot 21.000 ton, to je toliko kot en dreadnought. Resno pride od cele grške mornarice v poštev le »Jurij Averov«, edina moderna ladja, s katero Grčija razpolaga. Tri križarke »Hydra«, »Psara« in »Spetsai« niso vredne niti toliko kot pol »Averova« in so še več kot zastarele. Modernih torpednih rušilcev je Grčija imela samo 4, modernih torpedov pa niti 10. In s tem brodovjem je Grčija cel čas vojske stala tako uspešno na straži, da se je od vseh 50 enot, s katerimi Turčija vsega skupaj razpolaga, upala iz Dardanel samo »Hamidie«, kadar pa se je turško brodovje prikazalo, je je edini »Averov« kmalu prisilil do povratka. Grško brodovje je preprečilo vsak transport turškega vojaštva iz Anatolije in Sirije preko egejskega morja, vrh tega pa so grške topničarke in stare korvete uspešno izvrševale blokado Albanije in omogočile srbske transporte za Skader. To vsekakor ni mala stvar. Kako so mogli Solun zasesti, je res pravi misterij, na vsak način so Bulgare prehiteli in se spričo pomanjkanja vsake pogodbe v tem oziru lahko sklicujejo na izvršeno dejstvo, kajti z diskutiranjem deleža pri celokupnem uspehu zveze proti Turčiji ne bodo zavezniki prišli nikoli do konca.

III. Med Črno goro in Srbijo ne bo prišlo do resnega sopra, naj se skadrske vprašanje reši tako ali drugače. Ali imajo Srbi in Črnogorci natančno pogodbo, pa ni avtentično znano. Na vsak način se bosta ti dve državi sami med seboj pobotali.

IV. Zelo važen faktor za presojo konflikta je dejstvo, da sta Srbija in Grčija sklenili proti Bulgariji naperjeno pogodbo, o kateri pa ni prav ničesar natančno znanega. Ali je bilo to modro ali ne, bo prihodnost pokazala. Ali je za spor med Srbijo in Bulgarijo res določen kot zadnji razsodnik ruski car, ni za gotovo znano. Če je to res, je še veliko bolj važno izvedeti, ali sta se obe državi tudi zavezali, da razsodbo brez-pogojno sprejmeta. Vsekakor je jako kritično, da glede konflikta med Bulgarijo in Srbijo ni nobeno razsodišče določeno. Zelo prihaja pri vsem tem konfliktu tudi v poštev stališče posameznih balkanskih vlad z ozirom na posamezne stranke v deželi. Gešov, Pašić in Venizelos se gotovo trudijo, da balkansko zvezo vzdržijo, imajo pa vsak zadosti močno opozicijo proti sebi. Mnogi gledajo ves ta konflikt s

stališčem boja za hegemonijo na Balkanu, ki se jim zdi neizogiben, naj se vname danes ali jutri. To mnenje ima spričo analogije iz preteklosti veliko zase. Toda, če bi se našli državniki, ki bi znali, računajoč na prihodnost, ko bosta Carigrad in jadranska obal postala zopet odprti vprašani — razdeliti interesne sfere vseh treh držav v zmišlu ravnotežja, bi se plemenski boj za hegemonijo mogoče sploh preprečil. Če bi te države obenem storile med seboj federacijo, bi stopile v krog velesil in kočno usodo Balkana same določile.

Dogodki na Balkanu in svetovni položaj.

PRITISK VELESIL NA SRBIJO GLEDE SKADRA.

Pariz, 14. aprila. »Matin« piše: V petek so obiskali srbskega ministrskega predsednika Pasića francoski, ruski in angleški poslanik. Prva dva sta prijateljsko prigovarjala, naj Pasić obleganje Skadra odpravi, angleški poslanik je pa kategorično izjavil, da Anglija od Srbije zahteva, da se zahtevam velesil uda. Če Srbija svoj odpor nadaljuje, ji Angleška za vselej svojo pomoč odtegne. V ministrskem svetu, ki so ga hitro sklicali, je kralj Peter ugovarjal radi postopanja Angleške, Pasić je pa naglašal potrebo, da si pridobi Srbija dobrohotnost Avstro-Ogrske in da naj dela na dobre razmere s sosednjo državo. Končno sta vojni in notranji minister pritrdila, da se Skader preneha oblegati in da se srbske čete odpokličejo.

NEJEVOLJA ČRNOGORCEV NA SRBIJO.

Rim, 14. aprila. »Giornale d'Italia« poroča s Cetinja: Odhod srbskih pomožnih čet izpred Skadra je povzročil veliko nevoljo. Povsod padajo ostre besede, ker so Srbi Črno goro »izdali«. Vlada sicer razširja govorice, da se namerava Skader še naprej oblegati, a tega nihče ne veruje. Padajo jako ostre besede o osebah, ki jih je ljudstvo dozdaj globoko spoštovalo.

ČRNA GORA NE ODJENJA?

Cetinja, 15. aprila. Vlada izjavlja v oficijelnem listu, da Črna gora Skadra pod nobenim pogojem ne pusti. Za vlado ostane geslo: Skader ali smrt! Srbija je na podlagi sklepa kronskega sveta generalu Bojoviću ukazala operacije pred Skadrom ustaviti in o tem obvestila tudi črnogorsko vlado. Nato se je zbral črnogorski vojni svet pod predsedstvom kralja. Govori se, da je vojni svet sklenil obleganje Skadra nadaljevati,

LISTEK.

Gora Atos, republika menihov.

Potopisna črtica z balkanskega polotoka.

Spisal N. vitez pl. Gutmansthal. — Poslovenil K. Čik.

(Dalje.)

Po deseti uri so nama pripravili nočno ležišče tako, da so prinesli zame in za mojega dragomana po eno blazino z večkrat že rabljenim oblačilom in eno težko, z bombažem podloženo odejo, ki so jo pognili po trdem, s preprogami pokritem turškem divanu v nama odkazani sobi. O rjuhah nobenega sledu. Perilo igra na Hagionu Orosu sploh malenkostno vlogo. Od dnevnega napora sem se bil zelo utrudil ter postal zaspan in veselil sem se nočnega počitka na kakršnekoli ležišču. K sreči sem bil s seboj vzel snažno oblačilo za blazino, odejo sem položil proč in zavil sem se v svojo ogrinjalo, katero sem bil preje zavoljo varnosti močno potresel s Zacherlinovim praškom. Tako sem upal, da bom mogel spati. Toda kaka zmeta! Komaj sem bil ugasnil svetilko, ko me

je začelo strašno srbeti. Prižgal sem zopet luč in videl sem, da sem od sten kar oblegan. Veliko množino sem jih pokončal, pa bilo je zaman; komaj sem bil pihnil luč, so prišle nove. Vrh tega je bila pod mojim oknom mlaka, kjer so žabe prav kakor za stavo regljale v krasni mesečini, oken pa nisem mogel zapreti zaradi moreče saporice v sobi. To je bila zopet strašna noč!

Slednjič proti jutru že sem zapačil, da je glavno skrivališče stenice stanska preproga nad mojim divanom. Zato sem se vlegel na drug divan in tu sem vjel kljub žabjemu koncertu, ki je trajal celo noč, nekaj ur okrepčajočega spanja. Pa med svojim celim atoškim izletom nisem spal nikoli več nego štiri do pet ur na dan in še to le premagan od utrujenosti. Čas mojega spanja je bil odločno senčna stran mojega krasnega izleta, pa teh par muk sem kmalu pozabil, ko sem se zopet prebudil v tej divni naravi, obdan od toliko spodbudnega in zanimivega.

Ko sem v petek zjutraj vstal, sem se moral, kakor v Dafneju, pri vodu na hodniku umiti, ker so umivalne posode na Atosu neznani predmeti, da je umivanje vsled teg avedno zelo površno, mi ni treba posebno povdarjati.

Morska kopelj bi bila pač zelo za-

peljiva, pa za njo nisem imel časa. Po obligatni črni kavi (mlečne kave zaradi popolnega prognanstva domačih živali ženskega spola ni dobiti) sem se poslovil od menihov. Vprašal sem, koliko dolgujem za hrano in stanovanje in rekli so: prav nič, ker vse so mi dali le iz gole gostoljubnosti in ljubezni do bližnjega. Nato sem v denarjih nekaj daroval za cerkev in za spomin sem dobil samostanske razglednice in od menihov izrezljanih predmetov.

Na Atosu je navada, da se samostanski potniki brezplačno odpravljajo z mulami ali v čolnu do samostana, ki ga hočejo takoj potem obiskati. Prosil sem za čoln, da bi se peljal v Ivron.

Vkrkali smo se proti pol 7. uri, vreme je bilo prijetno hladno, nebo tenko oblačno, semtertja je padla celo kaka kaplja, ki pa nikakor ni bila neprijetna. Takoj zraven pisane krasnobarvne skupine starega zidovja, stolpov, kupol, balkonov in galerij, kakršnega se Vatopedi z morske strani predstavlja, se je prikazala v višini pripristi podoba razvalin neke koncem XVIII. stol. pod Evgenijem Bulgarisom cvetoče akademije za mlade ljudi, ki so se za meniško življenje na Atosu pripravljali. Toda ker je prevladalo mnenje, da menihi potrebujejo pobožnosti in ne učenosti in da se prve ne da pridobiti

v akademijah, kjer je celo v nevarnosti, da se vsled študija zmanjša, je bila ta visoka šola izročena propadu.

Obrežje, ob katerem je naš čoln vozil, so bile velikanske strleče skalnate stene z votlinami in globinami. Na strmih bregovih je bilo videti semtertja stare stolpe ali samotarske naselbine. Odprl se je vpogled v notranjost dežele in tu smo zagledali skiti preroka Elija. Uganil sem takoj, da je to ruski samostan zavoljo očitnega blagostanja cele naselbine in grdega modernega, neslikovitega sloga poslopij.

Akoravno sem se bil že 36 ur mudil na vznožju gore Atos, vendar še nisem bil prav videl Svete gore same; sedaj smo pa odjadrali malo predgorje in prikazal se je mogočni 5000 čevljev visoki stožec popolnoma čisto pred menoj. Ob njegovem vznožju na morskem bregu so bili razvrščeni samostanski gradovi Pantokratoros, Stavroniketa in Ivron; bil je krasen, diven pogled in drugi najlepši moment mojega celega potovanja.

V Ivron sem dospel po 10. uri. Samostan je manjši, kot v Vatopediju, vhod pa, z marmornatimi stebri okrašen portal, je prav velik, kot vrata moderne palače. Ivronski menihi so bili prav posebno prijazni in so mi pokazali vse znamenitosti. Na cerkveni fa-

MEDNARODNA DEMONSTRACIJA BRODOVJA.

London, 14. aprila. »Pall Mall Gazette« poroča, da so dobili poveljniki blokadnega brodovja nova navodila in da je pričakovati še bolj praktičnih odredb. — O tem se sodi, da hočejo velesile Črno goro s še strožje blokado prisiliti, da se zaradi Skadra uda. Odpor Črne gore je spričlo sklepa srbske vlade brez zmisla.

London, 14. aprila. »Daily Express« poroča s Cetinja, da namerava kralj Nikolaj sklicati skupščino. Baj mu je svetovala Italija, naj vpraša skupščino za mnenje.

Pariz, 14. aprila. Ako se Črna gora sklepa vesil ud, se Skader preda velesilam.

Toulon, 14. aprila. Torpedolovca »Hussar« in »Mameluk« sta dobila povelje odpluti proti Baru in se postaviti pod poveljstvo poveljnika »Edgar Quineta«.

KONFERENCA POSLANIKOV.

London, 14. aprila. (Privatno.) Konferenca poslanikov je sklenila glede vojne odškodnine formulo, glasom katere bo finančna komisija v Parizu imela nalogo določiti, ali se morejo finančne kompenzacije, ki gredo balkanskim državam, spraviti v sklad z interesi Turčije in njenih upnikov.

Balkanski zavezniki so s formulo zadovoljni, zahtevajo pa, da se točneje formulira in sprejme med pogoje preliminarnega miru. Formulo morajo posamezne velesile še odobriti.

Konferenca pa se je bavila tudi z možnostjo, da Bulgari Carigrad zavzamejo. V tem slučaju so velesile sklenile poslati pred Carigrad bojne ladje. Ta odredba nima nobene osti proti Bulgariji, ampak le namen ščititi evropske podanike. Vsaka izolirana akcija kakve velesile je pri tem izključena. Javnost pa sodi, da ta sklep pomeni, da velesile Bulgarom ne puste, da bi Carigrad zavzeli, ako imajo ta namen.

Kar se tiče južne meje Albanije, je Nemčija prevzela posredovanje med Grčijo in Italijo. Dozdaj se je glede tega vprašanja sklenilo: Krška ožina se proglasi za nevtrarno. Meja se začne pri neki točki severno od Krfa, nadaljno mejo pa določi mednarodna komisija na licu mesta, ki se bo ozirala tudi na želje prebivalstva.

CARIGRAJSKO VPRAŠANJE ZOPET NA DNEVNEM REDU.

Berolin, 14. aprila. Glede na poročilo iz Pariza o nameravani demonstraciji brodovja pred Carigradom se ta zadeva smatra le za teoretično. Vprašujejo, kaj naj se zgodi, če bi Bulgarija svoje operacije ob Cataldži nadaljevala, in se naglašja, da bi, če se to zgodi, postalo vprašanje brodovne demonstracije aktualno.

London, 14. aprila. »Times« pišejo: Velika nesreča bi bila za Bulgare, za njih zaveznike in za Evropo, če bi Bulgari udrli v Carigrad. List meni, da utegne trdovratnost Črne gore biti s to namero v zvezi. Dokler se položaj ne razjasni, je potrebno, da nastopajo velesile odločno in složno. Velesile se tega zavedajo in so pripravljene, da se po tem ravna.

Kolin, 14. aprila. »Kölnische Zeitung« jementira poročilo »Echo de Parisa«, po katerem naj bi bila Nemčija sprožila vprašanje brodovne demonstracije proti Bul-

gariji, da ustavi ob Cataldski črti sovražnosti.

(Ta zagonetna poročila dajo slutiti, da se za kulisami nekaj plete. Morebiti hočejo Bulgari evropski položaj z zavzetjem Carigrada v svojo korist prevreči. Seveda se ta načrt brzkone ne bo posrečil.)

NUMŠKA SODBA O POLOŽAJU.

Berolin, 14. aprila. V današnji seji državnega zbora je govoril državni sekretar Jagow. Izvajal je: Mirovne podlage so se v zadnjem času mogočno ojačile. Ougovor velesil na noto balkanskih zaveznikov je že predan in upati je, da bo nota v vsem obsegu sprejeta. V skadrskem vprašanju, ki je dospelo v minulem tednu do najkritičnejšega štadija, je vsled popolnega soglasja velesil kritični štadij že premagan. Srbija, kakor se poroča, odpokliče svoje čete izpred Skadra. Mnogo k temu obratu je pripomogla izjava ruske vlade, ki je pokazala voljo, držati se sklepev londonske konference. Upati je, da se tem sklepom in volji Evrope vkloni tudi Črna gora. Kar se tiče bulgarsko-rumunskih pogajanj, so taista v najboljšem razvoju, ki dajo upati na mirno razrešitev spora. Podrobnosti dogovorov ni mogoče podati, ker se tačas pogajanja v Petrogradu še nadaljujejo.

BOJ NA MORJU.

Atene, 14. aprila. Admiral Kunturiotis poroča: Turška divizija, ki so jo tvorile križarica »Medjidije« in 5 torpednih rušilcev, je zapustila predvečerašnjim Dardanele. Torpedni rušilci so odpluli proti Tenedosu. Grški torpedni rušilci, ki so v bližini križarili, so se turškemu brodovju približali in streljali nanj iz daljave 3500 metrov. Turki so odgovarjali. Križarica »Medjidije« se boja ni udeležila. Po daljšem artilerijskem dvoboju se je turška divizija vrnila v Dardanele. Kmalu nato je priplula oklopna križarica »Averof«. Turške izgube niso znane. — (Vest, da se je Averov ponesrečil, je torej neresnična, kar se sicer tudi izrečno poudarja v nekem drugem poročilu.)

PRED REŠITVIJO ALBANSKEGA VPRAŠANJA.

Dunaj, 14. aprila. Bodoči teden se bodo poslaniki v Londonu pečali najbrže z albanskim vprašanjem. Predvsera bodo morali južno mejo Albanije določiti. To se mora zgoditi, ker Srbija zahteva, naj se albanške meje naznani in so velesile temu pritrile. Glede na južno mejo Albanije sta dejansko zgolj Italija in Grška prizadeti. Grška je že izjavila, da velik del ozemlja nevtalizira, če se pri konferenci Italija na njeno stran postavi. Italija pa odklanja ponudbo Grške, ker ji zgolj nevtaliziranje ne zadošča. Italija naglašja, da je, četudi je Krf nevtaliziran, na Krfu dejansko vendar opirališče grškega brodovja, vsled česar ne pripusti, da pripade krška ožina grški suvereniteti. Pri konferenci bodo Italijo trozvezne velesile podpisale, medtem ko se najbrže velesile tripelentente za grške zahteve ne bodo tako izpostavile, kakor so to storile z ozirom na nekatera ozemlja, ki so jih slovanske države zahtevale. Najbrže bo

zato Italija, kar bo zahtevala, tudi dobila.

Ko bodo določili meje Albaniji, bodo pričeli o albanski ustavi razpravljati. Ki je glede na temeljna načela že ugotovljena. Ustvari »parlament, v katerem bodo bogati in ugledne rodbine, barjaktari, kot prilisti igrali veliko vlogo; tudi duhovščina, osobito škofje, bodo v držav. zboru zastopana. Del poslancev bo izvoljen. Širša volilna pravica se z ozirom na kulturno stanje prebivalstva ne izvede, ker se na Dunaju in v Rimu boje, da bi ob volitvah lahko nastali krvavi boji med posameznimi albanskimi plemeni. Barjaktari (voditelji plemen) v severni Albaniji in veleposetniki v srednji in severni Albaniji so tako vplivni, da bodo Albanci smatrali, da je samoobsebi umljivo, če jim politične funkcije izroče. Vredilna načela se pa morajo seveda predložiti še velesilam, da jim pritrde in da se albanska ustava izdela.

Velesile bodo morale tudi določiti, kdo postane albanski vladar. Ni še gotovo, če bo, ko se to vprašanje reši, tudi albanski državni zbor sodeloval. Glede na kandidate za albanski prestol zdaj tako-le sodijo: Na vojvodo Montpensier več ne mislijo, tudi vojvoda Viljem Švedski najbrže ne bo prodrl. Kar se tiče kandidate egiptovskega princa Fuada, velesile izjavljajo, da hočejo krščanskega vladarja, ker je politično in moralno nemogoče nov mohamedanski vladar v Evropi po padcu Turčije. Trozveza o svojem kandidatu molči; le toliko se ve, da namerava kandidirati princa, ki se mu Rusija in Francija ne bosta upirali. Imenuje se vojvoda Urach, ki je poročen z vnukinjo monaccovskega kneza Alberta, a definitivno se to vprašanje še ni rešilo.

ČARIKOV POSREDUJE MED ZAVEZNIKI.

London, 14. aprila. »Daily News« trdi, da je bivši ruski poslanik Carikov odpotoval s posebno misijo na Balkan, da pravnica konfliktna vprašanja med zavezniki.

BODOČNOST SOLUNA.

Solun, 14. aprila. Več grških bataljnov je pred dnevi odrinilo v Salamanlo, ki leži 30 km ob črti Solun—Dedeagač, da zadržijo 20.000 Bulgarom, kri prodirajo od Odrina, zasesti mesto. Trdi se, da so bili v tem ozemlju spopadi med Grki in Bulgari.

MLADOTURKI PROTI TURŠKEMU PRESTOLONASLEDNIKU.

London, 14. aprila. »Daily Chronicle« poroča, da je veliki vezir zopet silil v sultana, naj s kako misijo odpošlje prestolonaslednika v inozemstvo. Mladoturki očitajo prestolonasledniku, da se hoče prestola polastiti.

ARMENSKO VPRAŠANJE.

London, 14. aprila. »Daily Telegraph« poroča iz Peterburga, da se prične Rusija kmalu baviti z armenskim vprašanjem in hoče zahtevati od Turčije, naj izvede prenosove, ki jih obeta § 61. berolinske pogodbe. Zahtevati namerava Rusija jamstvo, da se reforme izsilijo. List sodi, da bo Ru-

sija zahtevala mandat zase in pričakuje, da se obnovi v Mali Aziji, kar se je v Makedoniji zgodilo. Na to možnost se že tudi Nemčija in Italija pripravljata.

BOJKOT AVSTRIJSKEGA BLAGA V SRBIJI.

(Od našega poročevalca.)

Belgrad, 11. aprila.

Na poziv predsednika trgovske zbornice so se sinoči zbrali zastopniki trgovske, industrijske in obrtne zbornice in po daljši diskusiji soglasno sprejeli naslednje sklepe:

1. Da se potom pristojnih zbornic obvestijo poslovni prijatelji in vsi trgovski in industrijski krogi v sosedni monarhiji, da so srbski trgovci, industriji in obrtniki odločeni, da prekinijo vse svoje poslovne zveze z monarhijo, ako le-ta ne izpremeni svoje politike nasproti balkanski zvezi in posebej nasproti Srbiji in Črni gori.

2. V slučaju, da bi ta opomin ne imel uspeha, se začne z bojkotiranjem avstrogrškega blaga.

3. Store se primerni koraki tudi pri trgovskih, industrijskih in obrtnih krogih ostalih držav balkanske zveze, da se tudi oni pridružijo bojkotni akciji.

4. Izvoli se izvršilni odbor iz zastopnikov trgovine, industrije in obrti, ki bo stopil v zvezo z vsemi trgovskimi, industrijskimi in obrtnimi korporacijami v deželi, izdelal podroben načrt o bojkotu in si prizadeval za to, da se bo na vsej črti izvajal.

Upravni odbor Donavskega Kreditnega zavoda je sklenil, da se odpovedo krediti vsem tistim trgovcem, ki se ne obvežejo, da iz Avstro-Ogrske ne bodo več naročevali nobenega blaga in da ne bodo imeli nikakih zvez več z avstrogrskimi tovarnarji in trgovci.

Ravnateljstvu zavoda je dano na prosto voljo, da lahko napravi izjemo edino glede avstrogrških trgovcev in tovarnarjev slovanskih narodnosti.

Prinomniti treba, da je ta sklep D. K. Z. širšega političnega pomena zato, ker so v upravnem odboru banke štirje poslanci skupščine, načelnik pa ji je vodja naprednjakov Pavle Marinković.

Medvedov nagrobnik.

Tretje leto že poteka, odkar nam je zasul prerani grob pesnika Antona Medveda. In še danes ni na njegovih gomili na pokopališču v Kamniku nagrobnika. Sam ni zapustil niti toliko, da bi se bili povsem pokrili pogrebni stroški. Toda zapustil je slovanskemu narodu toliko sadov svoje duševne izvirne sile kot pesnik, da je naša dolžnost, poskrbeti mu dostojen, dasi skromen nagrobnik. Zaradi tega so sklenili njegovi spodaj podpisani intimni prijatelji, da se združijo v odbor in naprosijo prispevkov za njegov spomenik. Da bi pa spomenik ne bil neokusno in umetniško brezvredno delo, zato se je poveril načrt kiparju g. profesorju Peruzziu v Splitu. Ta je zasnoval jako umesten, klasično resen nagrobnik, kakor je bila poezija pokojnega Medveda. Spomenik predstavlja sarkofag

sadi so posebno vzbujali mojo pozornost v steno vzdani stari krožniki in vrči, večidel rodoško blago, pa tudi italijanske fajane iz XVII. in XVIII. stoletja. Menihi so pa odločno trdili, da vsi izvirajo iz dobe gradnje cerkvene fasade, to je iz XIV. stoletja.

Moj obisk v Ivirunu je veljal posebno tamošnji čudodelni podobi Mater božje, o kateri sem bil toliko slišal izza svoje najzgodnejše mladosti. Njen posnetek, ki je v Moskvi v velikih časteh, sem bil videl. O prvotni podobi se pripoveduje, da je bila v IX. stoletju od nekega ikonoklasta (uničevalca podob) z mečem prebodena ravno na licu sv. Device, in da je tam začela krvaveti. Potem so jo vrgli v morje in se je veliko let kasneje na ivironskem obrežju, obdana od ognjenega sveta, zopet prikazala, kamor so šli menihi v sprevodu po njo in so jo obesili nad samostanska vrata, za kar se ta podoba Mater božje imenuje tudi »Portaitisa«. Sedaj visi v neki nalašč za njo zgrajeni cerkvi. Pogled na to sliko, katera izvira brezdvomno iz prvih stoletij krščanstva, kateri se pripisuje toliko čudežev in pred katero je teklo toliko solz in se opravilo toliko gorečih molitev, me je globoko ganil in malokdaj me je tako spodbujalo k pobožnosti, kot pred to častitljivo podobo brezmadežne varhine tega njenemu češčenju posvečene zemeljskega raja.

Menihi na Ivirunu so bili izredno prijazni in postrežljivi. Edino, česar si nisem smel ogledati tu, kakor tudi v Vatopediju ne, so bile zlate bule (listine) bizantinskih cesarjev. Sicer so me

peljali na vse kraje, celo na zvonik, kjer sem videl poleg lepih zvonov iz Rusije en velik lesen in en železen, v obliki podkve zakravljen simandron.

Nato so prinesli zame kosilo v sprejemno sobo. Sedel sem s svojim dragomanom k mizi sredi sobe in stregla sta mi dva meniha, dočim je četrto do petero drugih menihov sedelo na nizkem turškem divanu, kateri se je raztezal ob treh sobnih stenah, se igralo s svojimi kombologiji, naju gledalo in z nama veselo kramljalo.

Svojo priljago sem bil pustil pri vratarju in ž njo tudi worcestersko omako, kar me ni malo plašilo; toda kosilo je bilo tudi brez omake vžitno, le da je meso žal igralo preveliko vlogo.

Meso se je smelo ta petek v vseh samostanih živati, ker je bila osmina po grških Binkošti. K sreči je jedel moj dragoman za dva in tako sem lahko dobim menihom do zadnjega prikrival svoj gnjev, ki mi ga je provzročala njihova kuhinja. Rdeče vino, lastni pridelek, malo pomešano s smolo v svrhu ohranitve, je bilo prav prijetno. Za priboljšek je prišlo belo vino v kozarcih, ki naj bi bilo nekaj boljšega, v istini je bilo pa precej slabše. Tu so vstali vsi menihi, vsak s svojim kozarcem v roki, in dozdevno v činu najvišji je napil na zdravje Nj. Veličanstva našega cesarja. Srčno vesel nad pazljivostjo dobrih menihov sem zaklical »živio«, »cito«, čemur so se pridružili navzočim in sem pil na dobrobit samostana Ivirona in njegovih gostoljubnih menihov.

Po 1. uri sem se moral posloviti.

ker me je čakalo še dolgo potovanje. Menihi niso imeli nobene ladjice zame in zato ni kazalo drugega, nego na mulah dospeti še pred solničnim zahodom in zatvoritvijo vrat v Lavro, da tam prenočim. Spočetka je bila pot precej solnčnata in skalnata. Čez približno pol ure smo prišli v bližino Melospotamosa, kjer je bil carigrajski ekspatrijarh interniran. Sklenil sem, če le mogoče, ga obiskati. Pot tja vodi skozi oljkin gozdič v lep, cvetoč vrt, napolnjen z lavorjevimi grmi in dišečimi zelišči.

(Dalje.)

Silke iz vojne.

Starejši srbski častnik pripoveduje:

Bilo je dne 26. januarja ob napadu na Brdico. V našem bataljonu je bil tudi on, Zeka, plavalist študent, detinskega obraza, z večnim smehom na ustnah. Vsi smo ga imeli radi. Kadar nam je bilo že vsega preveč, je legel v travo in — zapel. Nekaj nepopisno mehkega je bilo v njegovem petju. To je duša, ki se izliva v pesmi. Kako je kipel njegova pesem! Bilo je prijetno in mehko ob nje, opajala nas je kakor žlahtno vino. Zaprl smo oči, poslušali in na vse pozabili. Bil nam je drag in mil kakor nihče drugi.

Dne 26. jenuarja je bil tudi on z nami; lici sta mu žareli, oči sijale, ves je drhtel nemira in nestrpnosti. Svinec

pa se vsipa kakor bi ga trosili iz oblakov.

»Mati!« klikne nekdo med nami. Pogledamo: Zekin tovariš se je zgrudil s prestreljenimi prsmi. Rana je smrtna. Zeka se skloni nad njim, dvigne ga na rame in nese iz vrste. Ni še napravil 20 korakov, ko pade in se razpoči granata. Dvigne se prah, po zraku leti kakor kosi človeškega telesa. Gledamo. Zeka leži na tleh smrtno ranjen, tovariša pa mu je na kose raznesla granata. Toda — ogenj je živ — kdo naj se ozira na to?

Kmalu nato se ogenj nekoliko poleže — za nami pa se oglasi pesem. Ozremo se. Zeka se je dvignil iz krvi, se podprl z roko — pa poje. Zagledal se je nekam v daljo, glas mu drhti, postaja tišji in tišji:

Oj jablane,
Širi grane
Pravi večji hlad — —

Še nekoliko nejasnih, nerazumljivih glasov, potem pogled na nas — pogled kakor pogled umirajoče košute — in truplo je udarilo ob zemljo — — —

Tega nikdar ne pozabim.

× × ×

Ob nekem napadu na Taraboš je bil med drugim težko ranjen tudi neki 65 letni starček. Mož se zgrudi; toda čez nekaj časa se siloma dvigne, pobere ročno bombo in poleti proti žičnim utrdbam. »Nočem sam na oni svet!« tako zavpije in vrže bombo. Le-ta se razleti, raztrga dober del utrd in vrže v zrak kako desetorico raztrganih teles

iz sivega kraškega marmorja, v katerem je vdolan relief iz belega kamna. Na reliefu je Orfej v spremstvu dveh genijev in pastirček-pevec s piščalko, iz srede reliefa se pa dviga antični dobri pastir in Kristov monogram. V dnu spomenika, nad grobovo glavo je lira. Skozi potrgane strune se zvija kača. Ob straneh stojita na podstavkih dve kameniti žrnvi, iz katerih kipita kot zelen okvir ob spomeniku dve cipresi. Po tem površnem opisu lahko vsak spozna, da bo spomenik sam res nekaj izvirnega in umetniškega, morda prvi takega značaja na naših pokopališčih. Delo samo po načrtu in mavčnem odliku Peruzzijevem izvrši podobar g. Pavlin v Radovljici.

Podpisani odbor vabi slavno občinstvo, da drage volje prispeva s skromnimi darovi za spomenik, da prireja ob prijateljskih in društvenih večerih male zbirke v krogu onih, ki so pokojnika poznali osebno ali ga vsaj uživali po njegovih delih. Priporočamo to prošnjo raznim denarnim zavodom, občinam, posebno župnijam, kjer je služboval pokojnik, in njegovim tovarišem-duhovnikom. Vsi prispevki naj se izvolijo pošiljati odborovemu blagajniku g. Urbanu Zupancu, Ljubljana, Križevniška ulica št. 8.

V Ljubljani, 1. aprila 1913.

Odbor za zgraditev Medvedovega spomenika:

Urban Zupanc, Andrej Kalan,
blagajnik, načelnik.
Fr. S. Finžgar,
tajnik.

Dr. Drljević o položaju v Črnigori.

Belgrad, 12. aprila 1913.

V Belgradu se že dalj časa mudi črnogorski finančni minister dr. Sekula Drljević, ki je prišel semkaj, da se srbsko vlado posvetoje glede nekaterih finančnih vprašanj. Dr. Drljević je mlad, izobražen Črnogorec, odličen dijak zagrebskega vseučilišča. Sprejel je sotrudnika »Stampe« in na vprašanje, kakšen je položaj, ki ga je sedanja vojna povzročila v Črnigori, izjavil to-le:

»S to vojno je Črnagora mnogo izgubila, a najtežje, najnesrečnejše so človeške žrtve. Brez pretiravanja se lahko reče, da je Črnagora izgubila polovico vse svoje vojske. Samo pred Skadrom je padlo 10 do 12.000 Črnogorcev. In to so bili najboljši sinovi Črnogore, v boju je padel najboljši in najmočnejši narodni živelj. V naši vojski imamo tudi starše in nedorastlo mladino, toda padlo je največ mož srednje starosti in najboljših moči, ker je bilo največ žrtev ob naskokih, pri katerih v prvi vrsti sodelujejo ravno zreli, krepki ljudje.

Hudo se pa tudi čuti pomanjkanje živeža in drugih potrebščin. Črnagora je že itak revna dežela, a lani so bile gospodarske razmere posebno neugodne. Lahko se reče, da žetve sploh nismo imeli. V krajih, kjer se vsaj za domače potrebe pridelava, kakor v Moravi, Pivi, Belopavlićih in Zeti, je imelo prebivalstvo vse lansko leto spore s Turki radi obmejnih posestev. Vrh tega se je mnogo govorilo o vojni, tako da se v tem razburjenju polja niti obdelala niso.

Seda, moramo ves živež nabavljati od zunaj, in sicer ob posebno težkih okoliščinah. Ker je črnogorska obal blokirana, je nabava potrebščin mogoča le še iz Srbije preko Sandžaka. Od srbske meje do Andrijevice pa potrebuje otovorjen konj najmanj tri dni.

turških vojakov. Seveda je tudi starec padel — preluknjan od nešteti turških krogel, toda na potu na oni svet je imel obilo spremstvo.

× × ×

Bilo je na velikem Bardanjolu. Ena turških mitraljez je zlasti ovirala Črnogorce in jih neusmiljeno kosila. Tedaj se vrže naprej 18leten mladinec — še napol dete — in kakor po čudežu ohranjen dospe do mitraljeze, zgrabi jo in se — zadet od turških krogel — z njo vred zvrne po pečinah

× × ×

Pri naskoku na eno taraboških utrdb sodeluje med drugimi oče s tremi sinovi. Eden sinov pade. Oče se nagne k njemu, ga poljubi na čelo, nato pa zakliče ostalima dvema sinovima: »Naprej!« Že čez par minut pade drugi sin k očetovim nogam. Oče se ustavi, poišče rano, ki je bila težka in jo po možnosti obveže; nato vzame iz torbe kosce kruha, ga stisne v roko ranjenemu sinu — in hiti naprej. Stori je komaj par korakov, ko ga smrtno pogodi sovražnikova krogla; zgrudi se mrtev. In to je bilo še dobro zanj, ker mu je tako bila prihranjena bol, da bi videl pasti tudi tretjega sina, ki je smrtno ranjen padel kmalu za njim.

Glede Skadra je dr. Drljević izjavil:

»Odvč bi bilo in bi le zmanjšalo vtis, če bi se hotel kaj dotakniti glede naše odločnosti, da Skadra ne pustimo, ko je že naš kralj o tem podal izjavo.«

»Toda, kako pa boste sedaj preskrbovali vojsko? Ali je blokada razširjena tudi na zaliv San Giovanni di Medua?«

»Kakor sem izvedel, je blokada razširjena tudi na ta zaliv. V tem slučaju se torej čete ne bodo mogle oskrbovati z morja, marveč samo po suhem. To bo pa jako težak posel.«

»Kaj pa bodo, po vašem mnenju, velesile ukrenile, ako ne nehati napadati Skadra?«

»Tega ne more nihče naprej vedeti. Morda bodo izkrcali čete na našo obalo, morda bo Avstrija začasno zasedla del Črnogore ali pa — kar bi bilo še nevarnejše — del Sandžaka in ostala tu dotlej, dokler bi mi ne odnehali od Skadra.«

Dnevne novice.

— Kongres katoliških slovanskih pedagogov v Ljubljani. Glavni odbor Slomškove zveze je soglasno sklenil, da se skliče v dneh katoliškega shoda v Ljubljani kongres katoliških slovanskih pedagogov. Že poprej je bilo dogovorjeno, da bo imela Slomškova zveza svoj letošnji občni zbor o priliki katoliškega shoda. Ker se pa za katoliški shod interesirajo tudi katoliški učitelji in pedagogi drugih kronovin, je odbor sklenil, da jih povabi na skupno sodelovanje, na skupen kongres. Med Čehi je že dokaj katoliškega učiteljskega naraščaja. Poslanec Kadičak je obljubil, da bo glede udeležbe Čehov vse sam uredil. Glede Hrvatov, Istranov in drugih narodnosti bo odbor Slomškove zveze stopil takoj v dogovor. Kongres se bo spravljal v okviru spredaj katoliškega shoda in ne bo oviral splošnih, velikih zborovanj, ki bodo dostopna vsem zborovalcem in udeležencem. Izvolil se je takoj ožji odbor šestor članov (Simon, Štrukelj, Polak, Sadar A., Kržič, Čadež), ki ima dolžnost, urediti vse potrebno, da se bo tudi ta kongres sijajno obnesel.

— Iz seje deželnega odbora dne 14. aprila 1913. Naslov nadpaznika se podeli Blažu Papežu, pazniku v deželni prisilni delavnici. Pomožnim poznikom se imenuje Oroslav Slapar, Karol Majce, Avgust Lavrič in Rudolf Šolar. Za uradnike v prisilni delavnici se uvede uniforma. Za vratarja na deželni blaznici na Studencu se imenuje Ivan Jeriha. Odda se 10.500 potočnih postrvi in 3000 ameriških interesentom po znižani ceni iz ribogojnega zavoda gospoda župnika Kleindinst v Begunjah. Zgradba mostu na okrajni cesti Borovnica — Brezovica se odda ponudniku Krvin & Dolničar. V cestni odbor Radeče se imenujeta zastopnikom deželnega odbora Ludovik Bajc, župnik v St. Janžu in Janko Simončič, tajnik okrajne posojilnice v Radečah.

— Nemci in mi. Državni tajnik za zunanje zadeve Jagow je v včerajšnji seji nemškega državnega zbora med drugim rekel: »Balkanske države, ki so doprinesle dokaz svoje narodne moči, bodo po sklepu miru gotovo z resnostjo in odločnostjo šle na delo za kulturno povzdigo osvojenih krajev in morejo pri tem računati na sodelovanje Nemčije.« — Nemški državnik se kljub temu, da je kanceler slovanstvo z germansko močjo strašil, pri vsaki priliki skušajo balkanskim Slovanom prikupiti. Dasi se bodo balkanski Slovan najbrž zelo varovali ponujeno sodelovanje Nemčije pri kulturni povzdigi osvojenih krajev kar brezpogojno »rejeti, ni nobenega dvoma o tem, da bo Nemčija pri novi uredbi Balkana gospodarsko profitirala. Naši državniki pa do danes niso oficijelno imeli nobene dobre besede za balkanske Slované, nasprotno so pa z izmišljenimi štorijami razmerje, zlasti do Srbije in Črnogore, ki prideta v gospodarskem oziru za nas najbolj v poštev, po nepotrebnem poslabšali. Lahi se tudi kar cede same prijaznosti do balkanskih Slovanov in se tudi z Grki zares ne prepirajo, ampak se bodo kar najlepše pobotali. Zato pa Grki tudi ne mislijo na boj kot laškega blaga. Dobro bi bilo, ko bi tudi gospodje na Dunaju vendar enkrat oči odprli!

— Slovenci v Rimu. Rim 13. aprila. Danes smo se zbrali polnoštevilno v kapeli sv. Cirila. Presvetli nam je navdušeno govoril o naših blagovestnikih, pevski zbor tridesetih grl je pa slovesnost povzdignil z lepim petjem. Med tem je začelo deževati. Po končani slovesnosti v kapeli sv. Cirila so šli nekateri v katakombe sv. Sebastiana, drugi, ki so obiskali katakombe sv. Neže, so šli rajši k slovesni maši v Lateran. Tam so se udeležili slovesnosti 1600 letnega ju-

bileja Konstantina, odkar je razglasil svobodo Cerkve. Mesto papeža je maševal kardinal; pel je pa sikstinski zbor, o katerem pravijo, da je najbolj dovršen cerkven zbor. Domov smo prišli prav trudni ob pol 1. uri. Ob pol treh gremo k sv. Pavlu in Trem studentem. — Iz Rima smo včeraj zvečer prejeli naslednjo brzojavko: Dež lije, mraz je, vendar smo pogumni. Jutri, v torek popoldne nas sprejme papežev državni tajnik kardinal Merry del Val. Sveti oče je imel mirno noč, mrzlice danes ni, bronhitis se je zmanjšal, vendar je še nevarnost. Kot slovenski romarji smo pozdravili cesarja. Dobili smo preganljiv odgovor. Romarjev je na tisoče od vseh strani.

— Ljudsko šolstvo. Imenovani so: M. Požar, Slap; Frančiška Zupančič, Medvedje brdo; Elizabeta Pečar, Palčje; Robert Herbe, Log; Leopoldina Tomšič, Ribnica; ravnatelj J. Turk prevzame zopet vodstvo ljudske šole v Sp. Logatcu. Urede se šolske razmere v šolskem okolišu Sv. Peter pri Ljubljani; v Kostelu se ustanovi ekskursivna šola; ljudska šola v Podbrezju se razširi na dva razreda; nova šola se zgradi v Goričah; ljudska šola v Ubeljskem se razširi na dva razreda.

— List »Preporod« prepovedan. List »Preporod«, ki se je zadnje čase širil med srednješolsko mladino, je deželni šolski svet na vseh srednjih šolah prepovedal.

— Umrli je z Zagrebu dne 14. t. m. bivši podban in načelnik notranjega oddelka Chavrak pl. Letovančič. — Umrli je v Lovu glavni urednik lista »Dizienik Polski« dr. Ostarewski Baranski.

— Talna voda v dolinah Temnice. V št. Lorencu so prišli do talne vode v globini 3'6 m. Doslej so mislili, da so v tej okolici kraška tla, ki ne držijo vode. Poizkusi so dokazali, da je spodaj trda skala, na kateri se zbira najboljša voda. Kar je v št. Lorencu, je najbrž tudi v sosednjih dolinah Temnice. Če dobimo zadosti talne vode, se bo tudi gospodarstvo, posebno živinoreja, vse drugače razvijalo. Dobili smo jo dozda na štirih krajih. Zlasti veliko je pri pitališču prešičev. Ljudje so veseli in hočejo tudi drugod napraviti take poizkuse.

— Hrvaška cerkev na Dunaju. Vsled posredovanja zagrebskega nadškofa dr. Ante Bauerja se je na Dunaju živečim Hrvatom — krog 5000 po številu — za službo božjo odredila že dalj časa zaprta ustanovna cerkev. Cerkev bodo popravili in opremili z vsem potrebnim. Vodstvo cerkve je izročeno hrvaškemu duhovniku v dunajskem Avguštinu, Mihovilu Pintarju. Cerkev se otvori že meseca maja.

— Pomoč proti mrazu in toči v vinogradih. Iz Novega mesta: V noči od nedelje na ponedeljek smo imeli hud mraz, 2° R, ker se je zjasnilo, včeraj pa 3° R. Drugod splošno in sistematično kurijo in dim delajo, kadar taka nevarnost preti, pri nas pa ne. Napraviti bi se morale primerne štacije za to v vinogradih. Država in dežela bi morali v tem oziru potrebno ukreniti in pomagati, saj je to tudi za državo in deželo nekaka samopomoč. Vinogradniki bi morali biti prisiljeni in organizirani po odredbi to storiti. Imamo državnega in deželnega komisarja za vinarstvo, imamo veččake na deželni kmetijski in vinarski šoli na Grmu, ki so poklicani za to in bi morali imeti dolžnost, da tako organizacijo vodijo in nadzorujejo. Treba jim je to le od kompetentne oblasti naročiti. Proti toči bi se moralo postaviti posebne streljave v vinogradih, kakor jih imajo v nekaterih krajih na Francoskem in v teh krajih že 20 let niso imeli toče. Pisec teh vrstic je že pred leti v »Slovencu« in »Dol. Novicah« na take streljave opozoril. Z državo in deželno pomočjo bi se to lahko zgodilo in to bi bila zopet samopomoč za državo in deželo. Za Trško goro in Grčevje bi zadostoval en sam tak streljavec. Pogoji za odvod elektrike iz oblakov, namreč v tekočo vodo, so povsod v vinorodnih krajih dani. Gg. deželni in državni poslanci za Dolenjsko naj to vitalno vprašanje v roke vzamejo in potrebne korake storijo.

Dr. S. E.

— Društvo zdravnikov na Kranjskem. Prihodnje mesečno zborovanje se vrši v četrtek, dne 17. aprila ob 6. uri zvečer na dermatološkem oddelku deželne bolnišnice. Dnevni red: 1. Naznanila predsedstva. 2. O prireditvi tečaja o prvi pomoči, profilaksi itd. za slovenske učitelje. 3. Demonstracije. Primarij dr. Vinko Gregorič. 4. Slučajnosti.

— Nov slovenski list v Ameriki. V Milwaukee, Wiss., je prišel izdajati Lev Zakrajšek, bivši urednik clevelandске nekdanje »Nove Domovine« in bivši urednik »Proletarca« nov slovenski list »Bodočnost«.

— Promocija živinozdravnikom. Na dunajski živinozdravniški visoki šoli je bil dne 11. aprila promoviran živinozdravnikom g. Fran Zaverinik.

— Nesreče. Franc Rolih, delavec lesne tovarne v Gorjancih je prišel po nesreči med dva vagona, na katerih

prevažajo les k tovarni; pritisnila sta ga s tako silo, da so mu razpočile mišice na stegnu desne noge. — Niko Predović iz Hrasta pri Suhorju je delal pri zgradbi belokranjske železnice. Nesreča pa je hotela, da ga je stroj za niletev gramoža zgrabil sa desno roko, mu potegnil iz nje kožo, z dveh prstov pa tudi mišice, katerih kosti so mu ostale popolnoma ogoljene. — Janez Vrček, posestnik in gostilničar iz Potočarske vasi pri Novem mestu je vozil vino. Ko je pa med vožnjo hotel stopiti na voz, mu je spodletelo, da je padel pod voz in mu je kolo strlo desno nogo.

— Vič. (Birmovanje.) Prvi blagoslov z večnega mesta bode prevzvišeni knezoškof prinesel v našo župnijo. Komaj se bode v petek vrnil z romarji Slovenci iz Rima, že bode v soboto jutraj prihitel k nam, da bode izvršil tu kanonično vizitacijo in v nedeljo podelil našim malim zakrament sv. birmе. Soditi po pripravah, bo prevzvišeni nadpastir posebno slovesno sprejel v naši sredini. Sprejem prevzvišene knezoškofa se bo vršil pred pošto na Glincah v soboto ob 8. uri jutraj. Ob 8. uri zvečer mu bo tukajšnja katoliška organizacija s petjem in društveno godbo pridelala slovesno podoknico. V nedeljo, dne 20. aprila bo Prevzvišeni začel ob 9. uri sv. opravilo. Najprvo bo sv. maša, nato pridiga in po govoru birmovanje. Birmancev bo do 400. Popoldne ob 3. uri bodo pete litanije. — Botri in botrice, skrbite, da boste o pravem času v cerkvi z birmanci in da jim po sv. birmi ne boste silili z alkoholom.

— Kamniška okolica. Na kolodvoru v Kamniku, tik poleg vrat čakalnice I. in II. razreda je obešena neka tabla, ki naj služi v reklamne in orientacijske svrhe tja došlim letoviščnikom, turistom in izletnikom. Lepa in pametna je ta ideja. Želeti bi bilo, da si tudi pri nas, bodisi letovišča, kopališča, dolinska izhodišča za razne ture, kakor tudi zimskošportne postojanke čimpreje nabavijo in na primernih mestih postavijo take orientacijske načrte ali karte — toda Bog varuj, ne takih, kakršna žal diči kolodvor v Kamniku! To je zmazek prve vrste v vsakem oziru in ne karta »Okolice kamniške«. Torej hitro proč s takim zmazkom, da prvi Anglež ne zbaranta zanj in ga odnese domov kot »kranjski kuriozum«.

— Prepoved narodnih znakov v Dalmaiji. Neka korespondenca poroča iz Splugite, da nosijo mladi ljudje v dalmatinskih mestih trakove z napis: Jugoslavija, Balkan, Skader, Kosovo, Bitolj, Kumanovo itd. na klobukih ali pa na prsih. Šolska oblast je prepovedala nositi učencem ljudskih, meščanskih in srednjih šol trakove.

— Prestavljen je asistent južne železnice Alfred Knez iz Prevalj na Rakek.

— Umrli je v Stražišču pri Kranju posestnik in trgovec g. Anton Kramar, star 62 let.

— Smrt v tujini. V Jenny Lind Ark v Ameriki je umrl Slovenec Fran Tavčelj.

— Razpisuje se mesto potovalne učiteljice za gospodinjstvo. Podelila bi se tudi primerna stipendija v svrhu tozadevne izobrazbe. Reflektantnje, ki imajo veselje do tega in ki so absolvirale pripravnico, naj blagovolijo poslati ponudbe na upravnštvo »Slovenca«.

NOTRANJE POLITIŠNE ZADEVE.

Za odpust rezervistov. — Zasedanje deželnih zborov. — Ogrske zadeve. — Bosensko-hercegovske zadeve.

Zvršilni odbor češke agrarne stranke je sklenil pozvati vlado, da naj takoj odpošlje na dopust rezerviste, oziroma da naj se odpuste kmečki rezervisti domov. — Tirolski deželni zbor se skliče 27. t. m. Zboroval bo en teden. — Debrečinski mestni svet je dovolil ustanovitve republikanske stranke, a ministrstvo je ta sklep razveljavilo. Dne 13. t. m. se je imel vršiti shod republikancev v Maku, a policija ga je s silo razgnala in namerava zatreti republikanske organizacije na Ogrskem. — Skupni finančni minister Bilinski se pribeleži začetkom majnika v Brod in se odpelje naravnost v Doboj in v Tuzlo, da prouči vprašanje, kako naj se železniška proga normalizira. Iz Tuzle potuje v Jajce in v Banjaluko. Bilinski namerava proučavati tudi narodnogospodarska bosensko-hercegovska vprašanja.

NOVI NADDREADNOUGHTI V ITALIJI.

»Italie« poroča, da namerava laški mornariški minister zahtevati od laške zbornice izreden kredit 200 milijonov lir za zgradbo naddreadnoughtov.

SPLOŠNA STAVKA V BELGIJI.

V socialnodemokratskem bruseljskem »Ljudskem domu« zboruje odbor belgijske splošne stavke. Izdal je več-

raj 50.000 kontrolnih listkov. Stavkajo tudi črkostavci in kovinarji. V Gentu stavka 18.000, v Monsu 15.000 delavcev. V Gentu so klicali stavkujoči vojakom, ki so marširali: »Živio armada!«, vojakji so klicali: »Živio splošna stavka!« Socialnodemokratsko časopisje poziva železničarje in uslužbence razsvetljivalnih zavodov, ki se stavki oficijelno ne morejo pridružiti, na sabotažo. Iz Amerike, Anglije, Francije dohajajo podpore. V celi Belgiji stavka 170.000 delavcev. Glavno mesto in večina velikih mest izgleda navadno. Železničarji, delavci v elektrarnah in plinarnah so kakor navadno prišli na delo. Poroča se o sabotaži. Po premogokopih je stavka splošna.

PRETEPENI NEMCI V NANCYJU.

Nemški listi prinašajo dolga poročila iz Nancyja, kjer so Francozi proti nekaterim Nemcem nekoliko rogovillili. Nemci strašno javkajo, češ, kako surovine da so Francozi, a iz nemških poročil samih je razvidno, da so demonstracije sami provzročili. V neki kavarni v Nancyju se je predstavljala igra »Ulan«, šest mladih Nemcev je pa med igro zasmehovalo francosko armado. Francoze je umljivo to razburilo, pričeli so proti nemškim hrulačem demonstrirati, jih zapodili na kolodvor, jih izžvižgali in prisilili, da so se morali s prvim vlakom iz Nancyja v Metz odpeljati.

Primorske vesti.

p Kreditno in eskomptno društvo v Pulju. V četrtek je imelo tukajšnje »Kreditno in eskomptno društvo«, zadruga z omejeno zavezo, svoj drugi občni zbor. Ta prvi slovenski denarni zavod v Pulju je imel v svojem drugem poslovnem letu skupnega denarnega prometa 3.049.674 K 37 vin., in sicer 1.525.841 K 27 vin. prejemkov in 1.523.833 K 10 vin. izdatkov. To je vsekakor za šele drugo poslovno leto prav lep uspeh, osobito če se vpoštevajo vse velike težkoče, katere se temu slovenskemu zavodu stavlja od najrazličnejših strani. Upati je, da se bo zavod razvijal tako naprej, kar bo posebno obrtniškim stanovom v prid. Zadruga je članica »Zadružne zveze« v Ljubljani in »Gospodarske zveze« v Pulju in se nahaja nje vodstvo v večjih rokah.

p Požar v Podbrdu. V petek o polnoči je izbruhnil požar v Podbrdu pri krojaču Juriju Munihi. Zgorelo je vse. Sodi se, da je nastal požar vsled še pod pepelom tleče jerjavice. Aretirali so sicer nekakega človeka, a je skoraj gotovo nedolžen. Ponesrečenec je bil zavarovan.

p Dve trupli najdeni v Soči. V nedeljo so našli v Soči dve trupli, in sicer v kanalu v Stračicah. Trupli sta bili oddaljeni eno od druge le en meter. Enega mrliča so agnosirali kot Josipa Rusjan, ki je pred kratkim, kakor smo poročali, izvršil samoumor radi neozdravljive bolezni s tem, da je skočil iz pevmenskega mosta v Sočo. V drugem mrliču pa so spoznali nekakega Lavrencija Čičigoj, kmeta iz Solkana, katerega so pogrešali že od 16. marca. Izvršil je samoumor radi slabih gmotnih razmer. Trupli sta bili prenešeni v goriško mrtvašnico.

Živnostenska banka, podružnica v Trstu, otvori s 1. majem t. l. svojo ekspozituro v Gradežu, katera bo poslovala do 15. septembra.

p Zalosten konec srečne rodovine. V Trstu v ulici Remota je stanoval 22 let stari mehanik France Šlager, ki je bil zelo pridni človek. S svojo ženo, poldrugoletnim sinčkom in staro taščo je živel mirno in srečno. Tako je bilo do stavke v tehničnem zavodu, kjer je bil on uslužben. Potem pa je postal ves drugačen. Kdo vé, kaj je bilo, da ni več maral ne za rodovino, ne za tovariše. — V nedeljo, tik pred osmo uro je zmešan Šlager — drugače si ni mogloče tolmačiti strašnega dejanja — kar naenkrat pograbil dolg kuhinjski nož, s katerim je zabodel v trebuh svojo pridno ženo, nato sinčka in slednjič še taščo. Sinko je v ponedeljek umrl, žena že prej in tašča pa najbrže tudi ne preboli. V zaporu se je Šlager z butanjem z glavo v steno tako zdelal, da je tudi v nevarnem stanju. Iz moža, na katerega so očitno vplivali dogodki za časa stavke tako nesrečno, ni dobiti pametne besede.

p Umrl je v Bazovici splošno znani narodnjak Anton Gombač, rodom iz Škrajana. Ostal je samec do svoje visoke starosti 76 let.

p Ustrelil se je v Pulju v soboto ponoči pekovski pomočnik Anton Petrovič. Težko ranjenega so prepeljali v bolnišnico, kjer je kmalu potem umrl.

p Umrl je kakor nam pišejo iz Borškega, v Podklopcih pri Bovicu skoraj 80letni posestnik in čebelorejec Šulin Josip.

Koroške novice.

k Vrbsko jezero — zrakoplovna postaja za Koroško. Dne 5. aprila t. l. se je pri Sandwurtu v Celovcu vršilo informativno predavanje o avstrijskem zrakoplovstvu. Sklenilo se je, da se ustanovi deželni komite za Koroško, kateri bo imel nalogo, organizirati in navdušiti celo ljudstvo, da prispeva k nagli ustvaritvi močnega avstr. zrakoplovstva. — Ker je cela stvar predvsem patriotskega značaja, so se te prireditve udeležili tudi Slovenci. — V četrtek, dne 10. t. m. bi se imel konstatirati odbor zrakoplovnega komiteja za Koroško. K seji sta bila vabljeni izmed Slovencev tudi dr. Brejc in msr. Podgorc. — Za predsednika je bil izvoljen knez Rosenberg. Ostali odbor se je na predlog okr. glavarja Rainerja sestavil tudi iz samih Nemcev. Dr. Brejc je predlagal, da se naj kot zastopnik Slovencev izvoli v odbor tudi prof. dr. Kotnik. Nemci so to odklonili, nakar sta dr. Brejc in msr. Podgorc ušla odšla iz dvorane. Ta suha dejstva smo zato pribili, ker nemški časopisi — tudi uradna »Celovčanka« — to vse drugače — hecarsko slikajo. Pribito bodi za danes samo to, da je c. kr. drž. uradnik predlagal samo Nemce v odbor in da se ni hotel ozirati na želje Slovencev, da bi se cela stvar čisto zgolj patriotskega in bi se ne smelo tudi to takorekoč državno zadevo izrabljati v nemški nacionalni šovinizem, kar koroški Nemci delajo. — Namerava se ustanoviti zrakoplovna postaja na Vrbskem jezeru iz več vzrokov!

k Narodna čitalnica v Celovcu je priredila v nedeljo, dne 13. t. m. lepo igro: »Kmet in graščak«. Predstava se je vršila v hotelu »Trabesinger«. Dasi vsled magistratne nagajivosti do šeste ure v soboto zvečer predstava ni bila dovoljena, in s tem vsaka uspešna agitacija onemogočena, vendar se je zbralo skoro polno dvorano vrlih Slovencev iz Celovca in dežele, ki so z burinim ploskanjem obdarovali dobre igralce iz Maribora. Igra »Kmet in graščak« je prav lepa in vsi igralci so prav izborno rešili svoje vloge. Čast jim! Po igri se je vršila prosta zabava, ki se je razvila v prijeten, jako animiran družaben večer.

k Pevska slavnost in tombola se vrši dne 4. majnika t. l. v veliki dvorani hotela »Trabesinger« v Celovcu. Ker bodo nastopila vsa narodna društva s svojimi pevskeimi zbori, bo ta prireditev jako lepa in so vsa narodna društva in vrli Slovenci vljudno vabljeni, da se te slavnosti tudi v obilnem številu udeležijo.

k Smrtina nesreča z avtomobilom. V bližini St. Andreža v lavantinski dolini je stopil stavbinski mojster Karel Eggenberger iz Celovca pred mirno stoječi avtomobil, da ga zopet navije. Nakrat se pa avtomobil zažene naprej, podere Eggenbergerja, ki je padel pod avtomobil in divja preko. Eggenbergerja dalje v neki jarek, kjer se razbije. Eggenberger je obležal z razbito črepinjo in umrl na mestu.

Ljubljanske novice.

lj Slomšek - Einspielerjeva slavnost. Prva prireditev ljubljanskih izobraževalnih društev S. K. S. Z. Mislimo, da nam o Slomšek-Einspielerjevi slavnosti na preteklo nedeljo ni treba preveč pisati. Uspeh govori. Bila je to prva skupna prireditev naših ljubljanskih izobraževalnih društev; vzbujala nam nado, da se bodo zbrali okoli njih vsi kulturni delavci. Obisk je bil prav dober. Če je bilo pri organizaciji prireditve, pri sodelovanju in pri aranžma kaka pomanjkljivost, se bo pri prihodnjih nastopih skušala popraviti. Društva imajo tukaj dan lep kulturni program in s tem je dana parola vsem našim kulturnim delavcem in njih prijateljem. Počastilo je priredbo mnogo odličnih gostov: generalni vik. Flis, podpredsednik drž. zbornice vitez Pogachnik, deželni odborniki dr. Evg. Lampič, dr. Pegan in dr. Zajec, državni poslanci Grafenauer, Gostinčar, prof. Jarč, kom. svetnik Povše, prof. dr. Verstovšek in dr. Zitnik, deželni poslanec dr. Gregorič, prošt Sajovic, dekan Kolar, kanonik dr. Gruden, kancelar Steska in mnogo drugih zastopnikov duhovščine, dalje gimnazijski ravnatelj Stritof, ravnatelj dr. Zbašnik in Dolenc itd. Odlična je bila tudi udeležba slovenskih skladateljev. Bil so navzoči ravnatelj Gerbič in Förster, dalje gr. Jenko, Ferjančič, Parma, Pavčič, Premrl. Slavnostna govora dr. A. Medveda in Grafenauerja sta očrta delovanje slavljencev. Odlična govornika sta vnela občinstvo. Pred nami pa se je razvijal še bogat glasbeni

spored. Mešani zbor »Ljubljane« je proizvajal težke skladbe modernega značaja in pokazal precejšen napredek. Zelo veliko spretnost zahteva Krekova »Blagor jim«, istotako Lajovičeva »Večerna pesem«. Nežna skladba je Pavčičeva »Če rdeče rože zapade sneg« iz »Novih Akordov«, katero je mešani zbor še najbolje pogodil. Izmed Foersterjevih dveh skladb gre brez dvoma prvenstvo lepemu zboru »Povejte, ve planine!« katerega je moški zbor s primernim čustvom pel. Munjši vtis je napravila »Slavnostna popotnica«. Godba je častno rešila svojo nalogo, zlasti Dvorakovi »Slovanski plesi« in »Legende« so se poslušalcem prikupili, ugajala pa je tudi priprosta Parmova »Balkanska koračnica«. Zbore in orkester je spretno vodil pevecodja g. Anton Svetek, kateremu je za lepe uspehe njegove truda iskreno čestitati. Piece de resistance večera so bili solospjevi operne pevke gospe Otahalove. V vseh legah izglajeni in izdatni visoki sopran je briliral v koloraturnih spevih iz »Norme« in v Zajčevi pesmi »Hajd v kolo!«. Vso svojo nežno umetnost je gospa izlila v Malatovi sicer kratki, pa topli pesmici ter žela najživahnejši aplavz večera. Za njeno odlično sodelovanje ji je bil poklonjen lep šopek. Izrazite simpatije nam bodo gotovo ohranile to resnično umetnico za sodelovanje v prihodnjih koncertih. — Po končanem sporedu se je vršil ob mizah v »Unionovi« dvorani prijeten večer, kjer se je predsednik združenega odbora dr. Pogachnik zahvalil občinstvu za obilno udeležbo, posebno pa slavnostima govornikoma. Druži nas ljubezen vročih src, ki jo spreminjamo v dejansko ljubezen do domovine. Predsednik »Slovenske Straže« prof. Jarč se je zahvalil prirediteljem, posebno »Ljubljani«, ki se ob vsaki priliki zvesto postavi v službo našega kulturnega dela in v polni meri izvršuje svojo nalogo in zasluži podporo nas vseh. Pri večeru je sviral »Slovenska Filharmonija« pod veččin vodstvom svojega kapelnika Hrazdira. Sedaj pa na delo za drugi nastop — za koncert ob priliki katoliškega sboda!

lj Nekaj duhtečih rožic iz liberalne gredice. O Slomšek-Einspielerjevi slavnosti je napisal včerajšnji »Dan« umazan pamflet, iz katerega navajamo samo par »ocirkov«, da dobi naše občinstvo prave pojme o prosvitljenosti liberalnega učiteljstva. Slavnost imenuje »komedijo v cirrusu«, pevce zmerja za »koritarske obrabice«, govore imenuje »bombastične klebarske o zagamanem slovenskem ljudstvu«, proizvajanje pesem je bila »polomija«, udeležni slavnosti pa zmerja s »prononsiranimi klerikalci«, »tercijalkami«, »kmeti« in »kuharicami« in se osebno zaletava v pevce. Ni nič čudnega, če je prišel celo »Slovenski Narod«, čeravno iz drugih motivov, do sodbe, da bo treba »prijeti za brezovko« in »Dnevovce« do črne našvrkati.

lj Načelstvena seja »Jugoslovanske Strokovne Zveze« bo jutri, 16. aprila, ob navadni uri v pisarni J. S. Z.

lj Teoretično - praktični dramatični kurz se začne jutri, v sredo, ob pol 8. uri zvečer v Šentjakobskem prosvetnem društvu. Pri pouku se bodo za zgled in vajo uporabljali odlomki iz iger, ki jih hoče društvo v prihodnji sezoni uprizoriti. Priredo v poštev predvsem tri krasne igre: izvirna in nova Silvin Sardenkova »Skrivnostna zaroka«, dalje nalašč za to društvo prirejena Calderonova drama »Čudodelni magij« in Wallacejev »Ben-Hur«. Upamo, da se ne bodo samo vsi stari igralci in igralke polnoštevilno udeleževali tega kurza, ampak da se bodo tudi mnogi novih oglašilo, ki imajo veselje do dramatične umetnosti. Vabi režiser.

lj Resnica o bulgarskih gostih. »Slovenski Narod« je priobčil silno neslano notico o bulgarskih gostih. Da se ta neslano še bolje vidi, povemo tole: Bulgarski gostje so se oglasili v našem uredništvu, ker so na svojem potovanju povsod, kamor so prišli, čuli govoriti samo o izvrstnih »Slovenčevih« poročilih. Da pa »Narodovo« uredništvo ne bi bilo preveč ljubosumno, je eden naših urednikov takoj telefonično javil prihod bulgarskih gostov »Narodovemu« uredništvu ter prosil v njihovem imenu za razgovor. V uredništvu »Naroda« je bil g. M., ki je odgovoril: »To ni moja stvar, vojsko ima pri nas Pustoslavšek, ta pa pride pozneje. Bom rekel, naj Vam telefonira.« Bulgarski gostje so čakali na to obvestilo, ker pa obvestila ni bilo, so šli ob uri, ki je bila označena, da je g. P. še v uredništvu, v »Narodovo« uredništvo, tam pa gg. urednikov niso dobili, dasi je bil petek in delo za sobotno številko. Nekemu, ki je bil v uredništvu, so naročili, naj urednikom sporoči, da prosijo za razgovor zvečer v hotelu »Union«. Ne v petek, ne v soboto ni prišel k bulgarskim gostom noben »Narodov« urednik. Ali so gospodje mislili, da jih bodo Bulgari vabili morda v hotel k »slonu«. Bul-

gari so želeli prodajati v korist »Rdečega križa« v Ljubljani razglednice, kar pa deželna vlada ni dovolila. V Zagrebu so jih prodali za nad 200 K. Prodajo razglednic za bulgarske ranjence je nato brezplačno preskrbel Katol. tiskarna. »Slovenčev« urednik so pa vsled obiska bulgarskih gostov preskrbeli, da je bulgarski Rdeči križ poleg tega dobil še 500 frankov. Več bulgarski gostje tudi niso pričakovali. Res je, da je bulgarskim gostom neka ženska, ki je brez vednosti ravnateljstva hotela »Union« takrat pomagala sobarici, izmaknila gospe G. nekaj bluz, a so dotično žensko takoj dobili in je hotel poravnal vso škodo. Laskave razglednice gosp. stotnika Georgieva in njegove soproge pa pričajo o razpoloženju, v katerem so bulgarski gostje zapustili Ljubljano. Razgovor z dr. Krekom in drugimi našimi voditelji je bil pač več vreden za Bulgare in Slovence kot pa bi bil razgovor z vsemi »Narodovimi« uredniki.

lj »Šišensko prosvetno društvo« uprizaro v nedeljo, 20. t. m. v Ljudskem domu ljudski igraček v petih dejanjih: »Na Osojah«. Začetek ob 4. uri popoldne. Blagajna se odpre ob 3. uri. Vstopnice se dobé v predprodaji v društvenih prostorih in pri društvenem blagajniku Leop. Puharju, Sp. Šiška 88, poleg šišenske cerkve ter pri odbornicah damskega odseka.

lj Izum slovenskega obrtnika. V izložbenem oknu tukajšnjega zavoda za pospeševanje obrti na Dunajski cesti so videti po ključavničarju Ivanu Megliču na Prulah izumljena nova kurilna vratica za štedilnike. Prednost teh vratice pred drugimi navadnimi vraticami obstoji v tem, da pri novih vraticah, ki se dajo pritrditi tudi k starim štedilnikom, ogorki in pepel ne morejo padati iz štedilnika na tla, ampak lete nazaj v štedilnik. Vsled tega ostane tlak v kuhinji vedno snažen in pred štedilnikom ni treba nikake železne plošče, da bi se tla ne užgala. Tudi se ni bati, da bi se vnela obleka otrokom, ki se radi sukajo okrog štedilnikov. Iznajdba je priglasena pri dunajskem patentnem uradu.

lj Vsesokolski kongres v Ljubljani. Neka dunajska korespondenca poroča iz Ljubljane, da je notranji minister baron Heindl na intervencijo poslanca dr. Rybáča glede vsesokolskega kongresa v Ljubljani izjavil, da je pripravljen dovoliti kongres, če bi se ga udeležili samo avstrijski Slovani. Slovenska Sokolska Zveza v Ljubljani je odklonila te vladne propozicije in hoče za enkrat počakati na izid rekursa proti odloku kranjske deželne vlade. Če bo rekurz brezuspešen, potem bo Slovenska Sokolska Zveza odpovedala letošnji kongres v Moskvi, s prošnjo, naj odpove zlet v Moskvi, tako da se bo vršil potem kongres v Ljubljani leta 1914.

lj Proti tujim potnikom. V zadnjem času se množe pritožbe, kako tuji potniki nadlegujejo privatne stranke ter jim vsiljujejo blago in sprejemajo naročila, s čimer delajo občutno škodo domačim trgovcem in obrtnikom. P. n. občinstvo se prosi, da takoj naznani vsak slučaj mestnemu magistratu, ki bo proti dotičnikom najstrožje postopal.

lj Zgradba kanalov. Dela so dospela do šolskega drevoreda in so sedaj vse mearske stojnice premeščene na Vodnikov trg. Kmalu se bodo morali za nekaj tednov umakniti tudi mesarji in branjevke na Pogacarjevem trgu. Ribji trg se je s Franciškanskega nabrežja premestil na Pogacarjev trg. Na Šentpeterskem nasipu so dela dospela do Rohrmannove hiše in bodo ondi za nekaj časa počivala.

lj Mrz. Tudi današnja noč je bil mrz zelo občuten in je pokončal na zgodnjem obdju še to upanje, ki je sadjerejcem ostalo. Po stoječih plitvih vodah je bil še ob 8. uri jutraj tanek led. Zalostno je videti, kako postaja cvetje pri češnjah rjavo in ko je ogreje solnce, bo vse popadalo z dreves. Poleg sadnih, so močno trpeli tudi cvetlični vrtovi in so nekatere cvetke in grmičevje, posebno še vrtnice obvarovali s tem, da so jih pogrnili s slamo in cunjami.

lj Nesreča. Ko je včeraj dopoldna na Vodnikovem trgu mesarski vajenec Franc Vrhovec snemal s stojnice meso, se je pri tem zataknil na levi roki zapestjo na železno kljuko ter se tako poškodoval, da mu je prišlo vsled bolečin slabo. Odvedli so ga v domačo oskrbo.

lj Poštena najditeljica. Danes dopoldne je gostilničarka gospa Zadnikarjeva izgubila na trgu ročno torbico, v kateri je imela čez 100 K denarja in dve hranilnični knjižici. Našla jo je neka kmečka ženska, katera je, ko je izvedela za izgubiteljico, torbico takoj izročila, za kar jo je g. Zadnikarjeva tudi primerno nagradila.

lj Škratinka v ljubljanski okolici. Ker je na Brezjah pri Dobrovi epidemično nastopila škrlatinka, je okrajni šolski svet za ljubljansko okolico odredil, da se enorazrednica na Brezjah do 2. maja zapre.

lj Nepošten hlapec. Franc Jakopič je bil dalje časa za hlapca v Lichtenthurnovem zavodu na Poljanah. Nedavno je to

službo zapustil. Včeraj se je pa oglašil v prodajalni sedlarja Šege in na račun navedenega zavoda zahteval več vprežnih potrebnih, katere je tudi dobil. Šega ga je ob odhodu opazoval in videl, da ni šel proti Lichtenthurnu. Obvestil je stražnika, ki je Jakopiča aretiral. Morda je Jakopič tudi drugje kaj takega poizkušal.

lj Preiskava proti ljubljanskemu hišnemu posestniku Kranzu je v Gradcu ustavljena.

lj Pijančeva smola. Anton Bončar iz Smlednika je bil še minoli mesec radi razgrajanja od ljubljanske mestne policije obsojen na 12 ur zapora. Minolo nedeljo je prišel v Ljubljano, da bi kazen odsedel. Medpotoma je se pa hotel v neki gostilni v Kolodvorski ulici še pošteno okrepčati, a izpil ga je — seveda — zopet kozarec preveč. V pijanosti je začel razgrajati in si prislužil novih 24 ur zapora pri ljubljanski državni policiji.

lj K bitki v Ljubljani. Po vsaki bitki pride navadno »dodatno poročilo«. Tako prihaja sedaj tudi o bitki med ženskami na Tržaški cesti to-le pojasnilo: »Ločena Marija Zabavnik je dobila zalepko, s katero je bila vabljen, naj pride na sestanek. Sestra Zabavnikove, ki je pometala v delavnici ključavničarjev, je vzela zalepko iz nabiralnika in jo imela odprto v delavnici. Ljubimec Pavle Terpin je po naključju bral zalepko in začel vsled tega dvomiti o svoji ljubimki, ker je Zabavnikova pred časom stanovala pri njeni materi. Ker je pa Terpinova pri tej stvari popolnoma neprizadeta, se je hipoma razburila, skočila v Zabavnikovo in ji strgala lasuljo z glave. Sestra Zabavnikove, Franca Tomšič, tega ni mogla prenesti; počakala je Trpinovo pred tovarno in jo zlasala. Oba prizora je videlo mnogo občinstva in delavk.«

lj Umrli so v Ljubljani: Helena Gregurka, bivša kramarica, 88 let. — Marija Jajčnik, hči železniškega delavca, dve leti. — Alojzij Zaletel, sin delavca, 11 mesecev. — Jakob Kavčič, dinar, 66 let.

lj Surov razgrajal. Znani razgrajal Karol Götz se je predvčerajšnjim zopet hudo napil. Domov prišedši je surovo zlostavljaval svojo ženo, tako da so sosedje poklicali redarja, ki je suroveža aretiral in proti njemu napravil ovadbo.

Cenjeni naročniki, ki še nimajo v rokah potrdila, da so obnovili poteklo naročnino na »Slovenca«, naj dopošljejo odpadli znesek takoj po prejemu današnje številke, ker sicer po preteku par dni ne bodo več dobili lista. Pošiljatev po pošti traja tri do štiri dni.

Teleonska in brzojavna poročila.

KRALJ NIKOLA NE ODNEHA?

Belgrad, 15. aprila. Iz Cetinja se poroča, da je kralj Nikolaj sklenil obleganje Skadra nadaljevati. Danes se baje zopet začne obstreljevanje. Srbske čete se pa že pripravljajo za odhod.

Cetinja, 15. aprila. Črnogorski kralj je poklical danes k sebi zastopnike vseh evropskih velikih listov in jim podal naslednje izjavo: »Odklanjam vsaka pogajanja glede kompenzacij za Skader. Blokada, katero izvršujejo vesle, ne škoduje niti meni niti črnogorskemu narodu. Črnogora pod nobenim pogojem ne resignira na svojo zahtevo po Skadru. Skader moramo na vsak način zavzeti in ga ne bomo nikdar dali iz rok. Obleganje trdnjave bomo nadaljevali, četudi odide vsa srbska armada izpred Skadra.«

Kotor, 15. aprila. Iz Cetinja odhajajo neprenehoma vojaški in municijski transporti proti Tarabšu. Govori se o novem generalnem naskoku.

TURČIJA NAROČILA ESSAD PAŠI, NAJ SRBOV NE NAPADA.

Carigrad, 15. aprila. Porta je Essad paši v Skadru naznanila, da ima srbske čete povelje, da operacije ustavijo in mu zato ukazuje, da Srbov ne napada. Vprašanje je, če bodo Črnogorci dovolili, da se ta nalog Essad paši izroči.

OSTREJSE ODREDBE PROTI ČRNI-GORI.

Dunaj, 15. aprila. »N. W. Abbl.« poroča, da vesile ugibajo o razširjenju blokade do Drača, ki se preživljanje Črnogore oskrbuje iz tega pristanišča.

RUSIJA IN ITALIJA SE TRUDITA DALJE ZA ČRNOGORO.

Rim, 15. aprila. Italija in Rusija se pogajati dalje glede finančne kompenzacije Črnigori. Namerava se sestaviti posebno finančno komisijo, ki bo nadzirala upotrebljanje Črnigori dovoljenega kredita.

BULGARIJA JE ZA MIR.

Sofija, 15. aprila. Bulgarija je pripravljena takoj mir skleniti. Glavni stan armade se je premestil iz Dimotike v Odrin.

Sofija, 15. aprila. Oficijozni »Mir« izjavlja, da bo odgovor, katerega izro-

če balkanski zavezniki velevlastem na njihovo zadnjo noto, bržčas zadnji in da se mirovni preliminariji v najkrajšem času sklenejo. Stališče velesicer zaveznikov popolnoma ne zadovoljuje, toda treba se bo Evropi pokoriti.

Dunaj, 15. aprila. »N. W. Abbl.« piše, da bulgarska vlada nikakor ne misli na zavzetje Carigrada.

AFERA PALIČ.

Belgrad, 15. aprila. (Oficijelno.) Iz Djakovića se poroča, da bo preiskava mešane komisije glede na slučaj Patra Paliča kmalu zaključena. Konzuli so izjavili, da je mešana komisija prišla do istega rezultata kakor prvotna preiskava, ki so jo izvedle administrativne in sodne oblasti črnogorske.

GRKI NE BLOKIRAJO VEČ ALBANIJE.

Dunaj, 15. aprila. »N. W. Abbl.« poroča, da so Grki blokado južnoalbanske obale odpravili.

GENERAL CONRAD.

Dunaj, 15. aprila. Cesar je danes generala Conrada pl. Hötendorfa sprejel v enourni avdijenci.

BORZA.

Dunaj, 15. aprila. Borza je danes precej ugodno poslovala.

PANSLAVISTI.

Pe'erburg, 15. aprila. Vest, da je vlada odredila kazensko postopanje zoper nekatere govornike na slovanski kongresih, se ne potrjuje. Res pa je, da je neki poslanec ministrskega predsednika opozoril na državni nevarnosti nekaj nekaterih govorov.

× × ×

ZVIŠANJE ARMADE.

Budimpešta, 15. aprila. Potov: honvedskega ministra Hazaja na Dunaj, je v zvezi z nameravanjem zvišanjem preženim stanjem armade.

SVETEMU OČETU JE ZOPET BOLJŠE.

Rim, 15. aprila. Zdravstveno stanje sv. očeta se označuje danes za ugodno. Upati je, da sv. oče krizo prestane.

Rim, 15. aprila. Zdravstveno stanje sv. očeta je trajno ugodno.

ČAVRAK UMRL.

Zagreb, 15. aprila. Včeraj ob 10. uri 30 min. dopoldne je umrl tukaj bivši podban in sekcijiski načelnik za notranje zadeve, Čavrak pl. Letovanič.

MRAZ.

Curih, 15. aprila. Mraz je napravil po celi Švici veliko škodo. Vinogradi okoli Geneve in v vališkem kantonu so strašno trpeli. Tudi v Zgornji Italiji je nagla izprememba vremena povzročila veliko škodo.

TIROLSKI DEŽELNI ZBOR.

Inomost, 15. aprila. Tirolski deželni zbor se skliče 24. t. m. na enotedensko zasedanje.

O ATENTATORJU NA ŠPANSKEGA KRALJA.

Madrid, 15. aprila. Atentator na španskega kralja, Allegre, je bil že trikrat pri naboru, a je bil vselej zaradi epilepsije zavrnjen.

ŠTRAJK V BELGIJI.

Bruselj, 15. aprila. Socialistični listi trdijo, da znaša število štrakujočih delavcev 330.000. Od druge strani se trdi, da se more govoriti le o velikem, ne pa o splošnem štrajku.

CAR PRIDE V BEROLIN.

Kolin, 15. aprila. »Kölnische Zeitung« poroča, da pride car Nikolaj k poroki princezinje Viktorije Luize v Berlin.

JUNAŠTVA SUFFRAGET.

London, 15. aprila. Na vogalu Angleške banke so našli bombo, ki so jo položile suffragete.

GOLJUF.

Budimpešta, 15. aprila. Hranilnični ravnatelj Halasz je potvoril menice za 370.000 K in zbežal v Ameriko.

ORIGINALNI GOLJUFI.

Peterburg, 15. aprila. Dva neznanca sta se, preoblečena v motorna vožjo in kondukterja, polastila nekega voza električne železnice, ki je bil v reparaturi, z njim nekaj časa vozila, ves od pasažirjev prejeti denar obdržala zase in potem pobegnili.

HAGENBECK UMRL.

Hamburg, 15. aprila. Svetovnoznani lastnik parka divjih zverin, Hagenbeck, je danes tu umrl.

TRI ŽENE ZAŠTRUPIL.

Frankobrod, 15. aprila. Tu so zaprli znanega sabljaškega mojstra Karla Hopfa, ker je na sumu, da je bil vse svoje tri žene zastrupil.

AVIATČNA DRAMA.

New York, 15. aprila. V Louisvillu je znani mehiški aviatik Ribas odvedel hčerko milijonarja Aldegonda v aeroplanu. Brat dekleta pa se je z avtomobilom peljal v smeri aeroplana in ko se je aviatik moral vsled defekta

motorja spustiti proti zemlji, ga je brat dekleta ustrelil, ko je še bil v zraku. Dekle se je z bratom sicer peljalo nazaj, a si potem kmalu samo končalo življenje.

Razne stvari.

Velikansk požar, 1 milijon škode.

»Agence telegraphique romaine« poroča, da je v mestu Buzen izbruhnil požar, ki je uničil več tvornic. Škode je nad 1 milijon.

370.000kronska goljufija. Ravnatelj hranilnice v Tardos, Filip Halasz, je ponaredil veliko menic, nato pa v Ameriko pobegnil. Hranilnica je propadla. Halasz je ponaredil menic v višini 370.000 K.

Umetno meso. Poleg vseh drugih »umetnih« stvari se nam sedaj obeta tudi umetno meso. Belgijskemu kemiku Effrontu se je bojda posrečilo najti način za izdelavo umetnega mesa, ki ima popolnoma tak okus kakor goveje, telečje, kuštrunovo ali prešičevo meso, je pa mnogo bolj poceni in bolj hranilno nego pravo meso. Umetno meso se prireja iz pivovarniških odpadkov — sladu. Postopa se tako-le: Slad se najprej opere in stisne, nato pride v žvepljeno kopelj in za tem se obdeluje z apnom. Nato se zmes precedi in voda izpari, nakar se zmes zopet stisne. Sedaj se uporabijo posebne kemikalije, ki jih Effront noče izdati. Končni uspeh je — »viandine«, mesu podobna masa, to je umetno meso, ki je bojda kar vzorno živilo. Tako vsaj so dognali na — podganah. Zapriji so namreč v dva oddelka po šest podgan skupaj. En oddelek je dobival na dan po 5 gramov umetnega mesa in par zrn žita za vsako podgano, drugi oddelek pa po 12 gramov pravega mesa in ravnotoliko žita kakor prvi oddelek. Uspeh je bil ta, da so podgane, ki so dobivale pravo meso, v enem tednu lakote poginile, drugi oddelek se je pa ob umetnem mesu izvrstno počutil.

Iz Afrike sta se vrnila v Budimpešto nadvojvoda Jožef in nadvojvodinja Avgusta.

Reklama na bankovcih. Ko so pred dvema letoma na Nemškem uvedli nove bankovce po 100 mark, so dale nekatere velike trdke v nekem praznem kotu bankovca natisniti svoje reklame. Oblasti pa s tem niso bile zadovoljne in dotični trgovci bi bili kmalu morali pod ključ. Nedavno je neki izdelovalec zdravilnih kroglic na Angleškem ponudil državi veliko vsoto, ako bi mu dovolila na enak način delati reklamo za njegove kroglice. Prošnja pa mu ni bila uslišana. Sedaj je pa švedska država podrla vse pomisleke o tej stvari in javno razglasila, da se bo na novih državnih bankovcih pustil prostor za reklamo. Takoj je dobila nešteto ponudb in določila za reklamne oglase nezaslišano visoke cene.

Dva nova kavalerijska domobranska polka se letos ustanovita, in sicer v Pragi in v Gradcu. Zdaj ima deželna bramba šest domobranskih ulanskih polkov, tirolsko strelsko jezdno divizijo (3 eskadrona) in dalmatinsko divizijo (2 eskadrona).

Boj proti velikim ženskim klobukom je v Ameriki vedno ostrejši. V Tekساسu se je parlamentu predložil celo zakonski načrt, ki določa, da nobena ženska ne sme v cerkev ali kak drug javen shod, ako nosi klobuk, ki je z okrasjem vred višji nego dve coli in širji nego štiri cole. Ženska, ki se proti tej določbi pregreši, tri leta ne bo smela deti na glavo novega klobuka; po treh letih pa si sme kupiti le klobuk, ki ne stane čez 10 K.

Časnikarji — poslaniki. Za novega poslanika Zedinjenih držav v Berlinu je imenovan Friderik Courland Penfieri, ki je bil preje pet let urednik lista »Hartford Courland«, kasneje namestnik generalnega konzula v Londonu in od leta 1893. do 1897. ministrski predsednik v Egiptu. Tudi v Londonu pošlje novi predsednik Wilson kot poslanika nekega časnikarja.

Pes, ki zna telefonirati. Grozno je bolelo Amerikance, ko so slišali, da jih je Evropa v neki stvari prekosila: ponášali smo se namreč pred njimi s psi, ki znajo »govoriti«. Pa sreča Amerikanec nikoli ne zapusti; sedaj so nas tudi v tem že nadkrilili. Imajo psa, ki ne zna le govoriti, marveč celo telefonirati. Ta redka žival se imenuje »Noble« in je last Charlesa W. Bery v Pickfords Camps Rangeley. Pes pripada plemenu škotskih ovčarskih psov. Njegov gospodar ga je tekom enega meseca naučil pet besed, torej vsakih šest dni eno besedo. Govori seveda samo angleško, in sicer zna tole: Oh, no, papa, how, out, to se pravi po naše: oh, ne, oče, kakor, iz. Kaj posebnega ta le besedni zaklad seveda ni, toda pes menda že izhaja z njim. Sicer je pa glavna »Noble« slava v tem, da se razume na telefon. Kakor hitro sliši

svoje ime, skoči k telefonu in zakliče v aparat: »Vov, vov!« kar pa menda ni čista angleščina. Kadar ga vpraša njegov gospodar: »Ali me imaš kaj rad?« tedaj pes veselo skače in pravi: »Oh, oče!« Amerikanci ne vedo, kaj bi od napuha, ker so Evropi tudi na pasjem polju vzeli rekord.

10. mednarodni zemljepisni kongres se je od 27. marca do 3. aprila vršil v Rimu v starinskih vseučiliških prostorih. Udeležba je bila jako velika. Za častne predsednike kongresa so bili sami vladarji in knezi, ki so si za zemljepisje stekli posebnih zaslug. Med drugimi so bili: vojvoda Abruzzi, monakovski knez, danski in rumunski kralj in dva mecklenburška kneza. Uradno je bilo na kongresu zastopanih 29 vlad, poleg tega seveda veliko številno vseučiliš in znanstvenih organizacij.

Ženske v železniški službi na Pruski. Na Pruskem bodo z nova pomnožili število uradnic za priprostejša risarska dela, ker so se ženske v tej stroki posebno dobro obnesle. Tudi v obratnih uradih so nastavljene ženske za risanje voznih načrtov in železniških zvez, popravo ozir. za izpremembo voznih redov itd. Železniške uprave pa te ženske zelo izkoriščajo in izredno slabo plačajo.

Hiranje — reditev.

Proti hujšanju po boleznih vsled slabega teka ali podobnega, se mora na vse načine boriti. Kdor se v teh trenutkih oprime Scottove emulzije, pride, kakor je že pokazala mnogokratna izkušnja, v dveh dneh hitreje do cilja. Najprej povzroči

SCOTTOVA EMULZIJA

stalen dober tek, vsled česar se toliko več je, kar že samo ob sebi povprešje ojačenje. Drugič je pa Scottova emulzija nenavadno redilna in povzroči že sama v kratkem času ojačenje in reditev. Ker se Scottova emulzija prireja iz izkjučno najčistejših in najboljših surovin, in učinkuje skozinsko zanesljivo, si je pridobila svetovno priznanje kot najboljša emulzija iz ribjega olja.

Cena originalni steklenici je 2 K 50 v. Dobi se v vseh lekarnah. Kdor pošlje 60 vin. v znamenju na SCOTT & BOWNE, G. m. b. H., Dunaj VII., in se siličuje na ta časopis, dostavi se mu ena pošiljatev potom lekarnarja za poskušnjo.

Zahvala.

Za nam izkazano sočutje povodom težke izgube ki nas je zadela vsled smrti naše ljubljene mamičice, stare mamičice, sestre, tete oziroma tašče, gospe

Marije Berdavs-ove roj. Šteh

izrekamo najglobljo zahvalo, istotako se zahvaljujemo za veliko udeležbo pri pogrebu in za podarjene vence.

V Dobrépoljah, 14. aprila 1918.

1159

Žalujoči ostali.

200 hl belega in rudečega vina

domačega pridelka starejših letnikov, z 8—10% alkohola, garantirano naravno čvrsto, se proda pri oskrbništvu Nemška vas, p. Krško. 1174

Za večjo trgovino na deželi se išče

učenk

poštenih starišev, približno 15 let stara, močna in zdrava s primerno izobrazbo. Ponudbe na naslov: Josip Rudman, Krškavas pri Krškem. 1165

Pri stavbni tvrdki Ivan Ogrin, Ljubljana, se takoj sprejme oženjen

skladiščnik

brez družine, ki bi bil več stavbenega poslovanja. Imel bi prosto stanovanje.

Razpis službe.

Raspisuje se služba

občinskega sluga, redarja in mesogleda

v št. Petru na Krasu z K 800— letne plače. Prosilec mora biti zmožen slovenskega jezika in besedi in pisavi.

Doslужeni vojaki imajo prednost. Prošnje je vlagati do 24. aprila. Službo je nastopiti 1. maja.

Županstvo št. Peter na Krasu.

Anton Kerne

župan.

1160

GLASBA.

Dr. Anton Faist, cerkvene pesmi, za mešani zbor, dva zvezka: I. Velikonočne, binkošne, Marijine. Part. 1 K 50 vin, glasovi po 25 vin. II. Marijine pesmi. (Šmarnične.) Part. 1 K 80 vin, glasovi po 25 vin. — »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

Dr. Faist, gimnazijski profesor v Gradcu, predsednik sekovskega Cecilijinega društva, je zidal te pesmi z nemškim besedilom. Podpisani jih že več let uporablja s slovenskim besedilom v cerkvi. Pesmi so našim razmeram tako prikladne, da sem se obrnil do skladatelja in založništva s prošnjo, naj bi se te pesmi izdale v slovenskem jeziku. Graška »Styria« je prošnji ugodila in sedaj so prišle pesmi na svetlo. Ker sem povzročil izdajo, dolžan sem pesmi vpeljati s priporočilnim pismom.

Le-te pesmi so jako lahke, homofonne, blagoladne, vendar jih diči neka noblesa, ki se skrbno varuje vsake banalnosti. Marsikatera izdaja pesmi ostane na papirju, pesmi se pa malo pojó. Faistove pesmi se bodo pele vse, samo da jih pevovodje dobe v roke. S partituro se morajo kupiti tudi glasovi, zato so natisnjeni; cena je nizka. Upam, da Faistove pesmi vzbude občno pozornost in da sem s to izdajo vstregel našim zborom.

P. Hugolin Sattner.

KNJIGOTRŽTVO.

Grafenauer, Zgodovina novejšega slovenskega slovstva. I. del: Od Pohline do Prešerna, 2 K, vez. 2 K 80 vin. II. del: Doba narodnega prebujenja.

To je brez dvoma najznamenitejšo znanstveno delo iz zadnjih let. Da je to klasična knjiga prve vrste, kakoršnih nimamo Slovenci malo, nam povejo strokovne ocene, ki smo jih čitali v naših revijah. Kritika hvali na njej opise posameznih pisateljev in idej, v katerih so živeli, kako so pogojeni literarni boji one za razvoj našega slovstva tako važne dobe. Naloga vsakega zavednega in dobrega Slovenca je, da natančno pouči slovensko slovstvo ter se nauči spoznati in ljubiti može, ki so orali ledino slovenskega jezika. V ta namen bo služila vsakemu najbolje Grafenauerjeva slovstvena zgodovina, ki je vsestransko dovršena. Posebno toplo priporočamo dijaštvu višjih gimnazijskih razredov. Delo je založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

Po svetu.

16.000 smrtnih žrtev pri gradnji železniške proge v Braziliji. Italijanski izseljniški urad naznanja: Nedavno se je v Braziliji dovršila železniška proga, ki teče skozi državi Matto Grosso in Amazonas ob rekah Madeira in Marmore. Podnebje in druge razmere so bile za delavstvo tako neugodne, da od prvih 300 delavcev, ki so bili sami Nemci, ni niti eden ostal živ. Takrat je nemška vlada posegla vmes, zabranila nadaljno izseljevanje k tej progi in preskrbela brezplačno vožnjo v domovino za tiste, ki so bili že prej odpotovali. Tudi italijanski izseljniški urad je tedaj to razglasil, toda kljub temu se je skrival agentom posrečilo na tisoče Italijanov zvabiti v Brazilijo k gradbi navedene železnice. Žrtve so bile strašne; tekom gradbe 330 km dolge železnice je za rmeno mrzlico in malarijo umrlo 16.000 delavcev! Všteti pa še niso nešteti drugi delavci, ki so bolni odšli od dela in pomrli po bolnišnicah v bližnjih mestih. Družba, ki s tolikimi žrtvami gradi železnice, namerava sedaj v Boliviji na levi strani reke Marmore graditi novo železnico; agenti so najbrže že tajno na delu, da dobe delavcev. Italijanskim oblastem je naročeno, da proti agentom te družbe najstrožje postopajo.

Ženska v knjigovestvu na Nemškem. Leta 1902 so v Lettejevem društvu v Berlinu otvorili strokovno šolo za knjigovestvo, ki je pred vsem namenjena dekletom. Šolo vodi gdčna. Lühr, ki ima mojstrsko izkušnjo; tudi njena namestnica gdčna. Stolzenberg je leta 1912 položila izpit za mojstra. Lani je šest učenk dobilo pomočniška izpričevala.

Grški častnik kot natakár. Znani Roda-Roda je baže to-le doživel v Carigradu: Bilo je lani pred vojno v turškem klubu v Carigradu; Roda-Roda se pogovarja z višjim turškim štabnim častnikom, ki se zaklinja, da je vojna izključena. Kasneje je pa prišel k Rodi natakár, ki je bil poslušal njegov pogovor s turškim častnikom, ga potrkal po rami in mu rekel: »Verjemite meni: vojna je gotova stvar.« Odkodi pa vi to veste? ga avpraša Roda. »Jaz sem grški rezervni častnik in imam pozivnico že v žepu!«

Izdaja konzorcij »Slovenec«.

Izgotovljene obleke

površniki, pelerine za moške in dečke, fine vrhne jopice, cele obleke, kakor tudi posamezna krila za ženske. — Velika izbira v prvem nadstropju. — Nizke stalne cene v manufakturni in konfekcijski trgovini

„Pri Škofu“

Ljubljana, na vogalu Medarske ulice in Pred Škofijo 3 nasproti gostilne „Pri Sokolu“ v podružnici tvrde R. Miklauc.

767

Brivnica v Vevčah

poleg tovarne se

odda takoj v najem

Poizve se pri lastniku Francetu Plevnik, dostilničarju v Vevčah. Zeli se ustnega gogovora.

1149

Radi družinskih razmer se da pod zelo ugodnimi pogoji v najem

gostilna

v Podborštu št. 8 pri Črnučah. Hliša obstoji iz 3 sob, kuhinje, jedilne shrambe, 2 kleti; zraven je lep sadni vrt s 50 sadnimi drevesi, ob vrtu pa njiva, do 3 mernikov posetve. Nastop takoj s koncesijo. Več se izve pri Petru Štebl, gostilničarju v Dobravi, p. Ježica.

1093

Proda se dobro idoča

pečarska obrt

z veliko trgovino posode, s 4—5 pomočniki, 60—100.000 K letnega prometa, velikim številom odjemalcev, tudi na Kranjskem. Cena 3000 K. — Zaloga posebej le proti gotovini, v Celovcu v bližini »Narodnega Doma«. — Vprašanja sprejema uprava lista pod št. 795.

Sanatorium Emona v Ljubljani,

Komenskega ulica 4

Privatno zdravilišče za notranje in kirurške bolezni. — Porodnišnica. — Medicinske kopeli. Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Derganc, primar I. klr. odd. dež. boln.

KOLESARJI.

Ako si hočete prihraniti znatnih nepotrebnih izdatkov, tedaj ne kupite in ne naročite nikjer koles ali kolesarskih potrebščin, dokler ne poznate naših cen za leto 1913.

== najboljši in najcenejši nakup ==

pri tvrdki

Karel Čamernik & Ko. Ljubljana,

Dunajska cesta 9—12.

Špeciálna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posamezni deli. — Mehanična delavnica in garaža.

Kavarna „CENTRAL“ Ljubljana

Vsak večer

Sestanek tujcev.

Koncert

Vse noč odprto!

1151

nanovo došle dunajske
Vstop prost. Začetek ob 9. uri zvečer. dunske kapele.

Št. 445.

Ponudbeni razglas.

Razpisuje se oddaja

zgradbe cestnih prog:

Dane—Podcerkev—Nadlesk, Nadlesk—Pudob, Nadlesk—Stari-trg in Žerovnica—Grahovo

dolgi skupno 5203 m in proračunjenih na okroglo 38.950 K.
V vrhu oddaje teh cestnih zgradb vršila se bo javna ponudbena obravnava

dne 3. maja t. l.

ob 11. uri dopoldne v občinski pisarni v Staremtrgu pri Rakeku.

Pri c. kr. komisarju za agrarske operacije na Notranjskem vložiti se morejo do 1. maja t. l. v pisarni na Turjaškem trgu št. 3, II. nadstropje ter 2. in 3. maja t. l. do 11. ure dopoldne v občinski pisarni v Staremtrgu tudi pismene, vsa dela posameznih ali vseh prog zapodajajoče ponudbe, izražene v odstotkih enotnih cen proračuna ali pa s pavšalno vsoto.

Pismene ponudbe, kolekovane s kolekom za 1 K, doposlata je zapečatene z napisom: »Ponudba za prevzetje gradbe ceste: Dane—Podcerkev—Nadlesk, Nadlesk—Pudob, Nadlesk—Stari-trg in Žerovnica—Grahovo.«

Ponudbi mora biti dodejana izrecna izjava, da pozna ponudnik stavbene pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Vsaki ponudbi je dodati vadij 50% stavbenih stroškov v gotovini ali v pupilarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Agrarska komisija si izrecno pridržuje pravico izbrati ponudnika ne glede na višino ponudene cene oziroma, če se vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno obravnavo.

Načrti, proračuni in stavbeni pogoji so na ogled pri c. kr. krajnem komisarju za agrarske operacije.

Ljubljana, dne 14. aprila 1913.

Lukan l. r.

c. kr. krajni komisar za agrarske operacije na Notranjskem.

1157

! Odkar zajtrkujem in južnam !

sladni čaj

ne maram za noben drug zajtrk in se čutim zdravega, močnega in prihranjen pri mleku in sladkorju v gospodinjstvu polovico denarja. Take pohvale dohajajo vsak dan pri zopetnih naročilih dr. pl. Trnkoczy-jevega sladnega čaja, znamke SLADIN pri izdelovaltelju, lekarnarju dr. pl. Trnkoczy v Ljubljani zraven rotovža, Kranjsko. Po pošti najmanj 5 zavitkov K 4—, poštni zavitek 5 kg po 15 zavitkov K 10— franko. Zavitek 1/2 kg po 60 vin. tudi pri trgovcih. Glavne zaloge na Dunaju: v lekarnah Trnkoczy, Schönbrunner-straBe 109, Radeckypplatz 4, Josefstadter-straBe 25. V Gradcu: SackstraBe 4. 109

Organist

cecilianec, kateri bi sprejel tudi tajništvo pri kaki občini ali posojilnici, išče službe. — Naslov pove upravnistvo pod št. 1144 (znamka!).

Ure, verižice, uhani, prstani, obeski, zapestnice itd.

Edina zaloga ur z lastno znamko

Ceniki zastoj.

Najstarejša domača tvrdka

Lud. Černe

juvelir in trgovec

Ljubljana, Wolfowa ul. 3.

124

500 K

Vam plačam, ako Vaših kurjih očes, bradavice in trde kože tekom 3 dni brez bolečin ne odpravi moj uničevalec korenin Riazillo. — Cena lončku z jamstvenim pismom 1 krono. 336

Kemény (Kaschau) I. Poštni predal 12/160 Ogrsko.

Bilinska kislá voda

Naravna

najbogatejši alkalični (natron-lithion) kislec na Češkem. Izborna dietetična namna na pijača. O vrednosti bilinske izvolite vprašati hišnega zdravnika. 3851

Domača najnovejša konfekcijska trgovina

Maček & Komp.

Franca Jožefa cesta 3

se priporoča cenj. p. n. občinstvu v nakup

narejenih oblek.

Sprejemajo se naročila po meri, ter se izvrše točno in solidno.

Založniki c. kr. priv. juž. železnice.

Solidna postrežba. — Najnižje cene.

Odgovorni urednik: Ivan Štefe.

Tisk: »Katoliške Tiskarne«.